

LIGJ
Nr. 41/2026

**PËR ADERIMIN E REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË NË MARRËVESHJEN
PËR ZBATIMIN E DISPOZITAVE TË KONVENTËS SË KOMBEVE TË BASHKUARA
PËR TË DREJTËN E DETIT, TË 10 DHJETORIT 1982, QË LIDHEN ME RUAJTJEN
DHE MENAXHIMIN E BURIMEVE PESHKORE NDËRKUFITARE
DHE TË BURIMEVE SHUMËMIGRUESE**

Në mbështetje të neneve 78, 83, pika 1, dhe 121, pika 1, të Kushtetutës, me propozimin e Këshillit të Ministrave,

KUVENDI
I REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

VENDOSI:

Neni 1

Republika e Shqipërisë aderon në marrëveshjen për zbatimin e dispozitave të Konventës së Kombeve të Bashkuara për të Drejtën e Detit, të 10 dhjetorit 1982, që lidhen me ruajtjen dhe menaxhimin e burimeve peshkore ndërkufitare dhe të burimeve shumëmigruese, bërë në *New York*, më 4.8.1995, sipas tekstit që i bashkëlidhet këtij ligji.

Neni 2

Ky ligj hyn në fuqi 15 ditë pas botimit në Fletoren Zyrtare.

Miraturar në datën 16.4.2026.

**Shpallur me dekretin nr. 262, datë 30.4.2026, të Presidentit të Republikës së Shqipërisë,
Bajram Begaj**

MARRËVESHJE

**PËR ZBATIMIN E DISPOZITAVE TË KONVENTËS SË KOMBEVE TË BASHKUARA
PËR TË DREJTËN E DETIT, TË 10 DHJETORIT 1982, QË LIDHEN ME RUAJTJEN DHE
MENAXHIMIN E BURIMEVE PESHKORE NDËRKUFITARE DHE BURIMEVE PESHKORE
SHUMËMIGRUES**

Shtetet palë të kësaj Marrëveshjeje,
referuar dispozitave përkatëse të Konventës së Kombeve të Bashkuara për të Drejtën e Detit, të datës 10 dhjetor 1982;

të angazhuar për sigurimin, ruajtjen afatgjatë dhe shfrytëzimin e vazhdueshëm të burimeve peshkore ndërkufitare dhe burimeve peshkore migruese;

të angazhuar për të përmirësuar bashkëpunimin ndërmjet shteteve në këtë drejtim;

duke kërkuar zbatim më efektiv të masave për ruajtjen dhe menaxhimin e aprovuar të këtyre burimeve nga ana e shteteve të licencuara, atyre portuale dhe bregdetare;

me qëllim trajtimin specifik të problemeve të theksuara në kapitullin 17, programi C, Agjenda 21, miraturar nga Konferenca e Kombeve të Bashkuara për Mjedisin dhe Zhvillimin, më konkretisht, ngaqë menaxhimi i peshkimit në det të hapur është i pamjaftueshëm në shumë zona dhe se disa burime janë të mbishfrytëzuara;

duke theksuar se ka probleme të peshkimit të parregulluar, investimit të tepërt, madhësisë së madhe të flotës, regjistrimit të anijeve nën flamuj të tjerë për t'iu shmangur kontrolleve, përdorimit

të mjeteve të pamjaftueshme selektive, bazave të të dhënave të pasigurta dhe mungesës së bashkëpunimit të mjaftueshëm ndërmjet shteteve;

duke u angazhuar për një aktivitet peshkimi të frytshëm;

të vetëdijshme për nevojën për të shmangur ndikimet negative mbi mjedisin detar, për të ruajtur biodiversitetin, për të siguruar integritetin e ekosistemeve detare dhe për të minimizuar rrezikun e efekteve afatgjata ose të pariparueshme të aktivitetit të peshkimit;

duke ditur nevojën për ndihmë konkrete, përfshirë ndihmën financiare, shkencore dhe teknologjike, në mënyrë që shtetet në zhvillim të mund të marrin pjesë në mënyrë efektive në ruajtjen, menaxhimin dhe përdorimin e qëndrueshëm të burimeve peshkore ndërkufitare dhe të burimeve shumëmigruese;

të bindur se marrëveshja për zbatimin e dispozitave përkatëse të Konventës do t'u shërbente dhe kontribuonte më së miri këtyre qëllimeve të ruajtjes e paqes dhe sigurisë ndërkombëtare;

duke premtuar se çështjet që nuk rregullohen nga Konventa ose nga kjo Marrëveshje vazhdojnë të rregullohen nga ligjet dhe parimet e së drejtës ndërkombëtare të përgjithshme;

kanë rënë dakord, si më poshtë:

PJESA I DISPOZITAT E PËRGJITHSHME

Neni 1 Përkufizimet dhe fusha e zbatimit

1. Për qëllimet e kësaj Marrëveshjeje:

a) fjala “Konventë” nënkupton Konventën e Kombeve të Bashkuara për të Drejtën e Detit, të datës 10 dhjetor 1982;

b) “Masat për ruajtjen dhe menaxhimin” nënkuptojnë masat për të ruajtur dhe menaxhuar një ose më shumë specie të burimeve të gjalla detare, të cilat miratohen dhe zbatohen në përputhje me rregullat përkatëse të së drejtës ndërkombëtare, siç pasqyrohen në Konventë dhe në këtë Marrëveshje;

c) në fjalën “Peshq” përfshihen molusqet dhe krustacet, përveç atyre që i përkasin specieve sedentare, sipas përcaktimit të bërë në nenin 77 të Konventës; dhe

a) me “Dakordësim” nënkuptohet mekanizmi bashkëpunues i krijuar në përputhje me Konventën dhe këtë Marrëveshje nga dy ose më shumë shtete, me qëllim, ndër të tjera, të vendosjes së masave për ruajtjen dhe menaxhimin në një nënrajon ose rajon të një ose më shumë burimeve peshkore ndërkufitare ose burimeve shumëmigruese.

2. a) “Shtete palë” nënkupton shtetet që kanë dhënë pëlqimin për të qenë të lidhura nga kjo Marrëveshje dhe për të cilat Marrëveshja është në fuqi.

b) Kjo Marrëveshje zbatohet në mënyrë reciproke:

i. për çdo subjekt të përmendur në nenin 305, paragrafi 1(c), (d) dhe (e) të Konventës; dhe

ii. sipas parashikimeve të nenit 47, për çdo subjekt që përmendet si “Organizatë ndërkombëtare” në aneksin IX, neni 1, të Konventës, e cila bëhet palë në këtë Marrëveshje, dhe në atë masë, termi “Shtetet palë” u referohet këtyre subjekteve.

3. Kjo Marrëveshje zbatohet në mënyrë reciproke edhe për entitete të tjera peshkimi, anijet e të cilave ushtrojnë peshkim në det të hapur.

Neni 2 Qëllimi

Qëllimi i kësaj Marrëveshjeje është që të sigurojë ruajtjen afatgjatë dhe përdorimin e qëndrueshëm të burimeve peshkore ndërkufitare dhe të burimeve të peshkut shumëmigrues, nëpërmjet zbatimit efektiv të dispozitave përkatëse të Konventës.

Neni 3

Zbatimi

1. Përveç rasteve kur parashikohet ndryshe, kjo Marrëveshje zbatohet për ruajtjen dhe menaxhimin e burimeve peshkore ndërkufitare dhe të burimeve shumëmigruese përtej zonave të juridiksionit kombëtar, me përjashtim të neneve 6 dhe 7, të cilat zbatohen, gjithashtu, edhe për ruajtjen dhe menaxhimin e këtyre burimeve në zonat brenda juridiksionit kombëtar, duke respektuar rregullat e ndryshme juridike që zbatohen në zonat brenda juridiksionit kombëtar dhe në zonat përtej juridiksionit kombëtar, siç parashikohet nga Konventa.

2. Në ushtrimin e të drejtave sovrane për qëllime eksplorimi dhe shfrytëzimi, ruajtjes dhe menaxhimit të burimeve peshkore ndërkufitare dhe të burimeve shumëmigruese në zonat brenda juridiksionit kombëtar, shteti bregdetar do të zbatojë *nëpërmjet* parimet e përgjithshme të përcaktuara në nenin 5.

3. Shtetet duhet të marrin në konsideratë kapacitetet përkatëse të shteteve në zhvillim për të zbatuar nenet 5, 6 dhe 7, në zonat brenda juridiksionit kombëtar, si dhe nevojën e tyre për asistencë, siç parashikohet në këtë Marrëveshje. Për këtë qëllim, pjesa VII zbatohet në mënyrë reciproke për zonat brenda juridiksionit kombëtar.

Neni 4

Marrëdhënia midis kësaj Marrëveshjeje dhe Konventës

Kjo Marrëveshje nuk cenon të drejtat, juridiksionin dhe detyrimet e shteteve të përcaktuara në Konventë. Kjo Marrëveshje do të interpretohet dhe zbatohet në kuadër dhe në përputhje me Konventën.

PJESA II

RUAJTJA DHE MENAXHIMI I BURIMEVE PESHKORE NDËRKUFITARE DHE TË BURIMEVE PESHKORE SHUMËMIGRUESE

Neni 5

Parimet e përgjithshme

Për të ruajtur dhe menaxhuar burimet peshkore ndërkufitare dhe burimet shumëmigruese, shtetet bregdetare dhe shtetet që ushtrojnë peshkim në det të hapur, në zbatim të detyrimit të tyre për të bashkëpunuar, në përputhje me Konventën:

a) miratojnë masa për të siguruar qëndrueshmërinë afatgjatë të burimeve peshkore ndërkufitare dhe burimeve shumëmigruese dhe të promovojnë objektivin e shfrytëzimit optimal të këtyre burimeve;

b) sigurojnë që këto masa të bazohen në evidencat më të mira shkencore të disponueshme dhe të jenë të hartuara, me qëllim ruajtjen ose përmirësimin e rezervave peshkore në ato nivele që të japin rendimente maksimale të qëndrueshme, sipas faktorëve përkatës mjedisorë dhe ekonomikë, përfshirë kërkesat e veçanta të shteteve në zhvillim, si dhe duke pasur parasysh format e peshkimit, ndërvarësinë e burimeve peshkore dhe çdo standard minimal ndërkombëtar të rekomanduar në përgjithësi, qoftë në nivel nënrajonar, rajonal apo global;

c) zbatojnë metodat parandaluese, në përputhje me nenin 6;

d) vlerësojnë ndikimet e aktivitetit të peshkimit, të aktiviteteve të tjera njerëzore dhe të faktorëve mjedisorë mbi rezervat objekt peshkimi, dhe mbi speciet që i përkasin të njëjtit ekosistem ose që janë të lidhura me rezervat objekt peshkimi, ose varen prej tyre;

e) miratojnë, kur të jetë e nevojshme, masa për ruajtjen dhe menaxhimin e specieve që i përkasin të njëjtit ekosistem ose që janë të lidhura me rezervat objekt peshkimi, ose varen prej tyre, me synim ruajtjen ose përmirësimin e këtyre popullatave në ato nivele ku riprodhimi i tyre mund të jetë shumë i rrezikuar;

f) minimizojnë ndotjen, mbeturinat, hedhurinat, bllokimet nga veglat e humbura të peshkimit ose të braktisura, gjuetinë e specieve joobjekt peshkimi, qofshin peshq apo jo (më tej referuar si “specie joobjekt peshkimi”), si dhe ndikimet mbi speciet e lidhura ose të varura prej tyre, veçanërisht ato të rrezikuara, nëpërmjet masave që përfshijnë, sa është e zbatueshme, zhvillimin dhe përdorimin e veglave dhe teknikave të peshkimit selektiv, të sigurta për mjedisin dhe me shpenzime operative;

g) mbrojnë biodiversitetin në mjediset detare;

h) ndërmarrin masa për të ndaluar ose parandaluar mbi peshkimin dhe kapacitetet e peshkimit përtej limiteve, si dhe për të siguruar që niveli i sforcos të peshkimit të mos tejkalojnë përpjekjet e peshkimit në raport me shfrytëzimin e qëndrueshëm të burimeve peshkore;

i) marrin në konsideratë interesat e peshkatarëve artizanale dhe të atyre që ushtrojnë aktivitetet peshkimi për mbijetesë;

j) grumbullojnë dhe shpërndajnë, në kohë, të dhëna të plota dhe të sakta mbi aktivitetet e peshkimit, duke përfshirë, ndër të tjera, pozicionin e anijeve, gjuetinë e specieve objekt dhe joobjekt peshkimi, si dhe sforcos e peshkimit, sipas përcaktimeve të shtojcës I, si edhe informacionin nga programet kombëtare dhe ndërkombëtare të kërkimit;

k) promovojnë dhe zhvillojnë kërkimin shkencor dhe teknologjitë e përshtatshme në mbështetje të ruajtjes dhe menaxhimit të peshkimit; dhe

l) zbatojnë dhe sigurojnë respektimin e masave të ruajtjes dhe menaxhimit ndërmjet monitorimit, kontrollit dhe mbikëqyrjes efektive.

Neni 6

Zbatimi i metodës parandaluese

1. Shtetet duhet të zbatojnë gjerësisht metodat parandaluese për ruajtjen, menaxhimin dhe shfrytëzimin e burimeve peshkore ndërkufitare dhe të burimeve shumëmigruese, me qëllim mbrojtjen e burimeve të gjalla detare dhe ruajtjen e mjedisit detar.

2. Shtetet duhet të tregojnë kujdes të shtuar kur informacioni është i pasigurt, i vërtetë ose i pamjaftueshëm. Mungesa e informacionit shkencor nuk përdoret si arsye për të shtyrë ose për të mos ndërmarrë masa për ruajtjen dhe menaxhimin.

3. Në zbatimin e metodës parandaluese, shtetet duhet të:

a) përmirësojnë vendimmarrjen për ruajtjen dhe menaxhimin e burimeve peshkore, duke siguruar dhe shkëmbyer informacionin më të mirë shkencor të disponueshëm, si dhe duke zbatuar teknika të përmirësuara për menaxhimin e riskut dhe pasigurisë;

b) zbatojnë udhëzimet e shtojcës II dhe të përcaktojnë, mbi bazën e informacionit më të mirë shkencor të disponueshëm, pikat e referencës dhe masat për aktivizimin e rezervave kur këto pika tejkalohen;

c) marrin parasysh, ndër të tjera, pasiguritë që lidhen me madhësinë dhe shtimin e burimeve, pikat e referencës, gjendjen e resurseve në raport me këto pika reference, nivelet dhe shpërndarjen e ngordhjes nga peshkimi dhe ndikimin e aktiviteteve të peshkimit mbi speciet joobjekt peshkimi, të lidhura ose të varura prej tyre, si dhe kushtet detare, mjedisore dhe socio-ekonomike; dhe

d) zhvillojnë programe për grumbullimin e të dhënave dhe kërkimin shkencor, për të vlerësuar impaktin e peshkimit mbi speciet joobjekt peshkimi ose të varura prej tyre dhe mbi habitatet e veçanta, si dhe miratojnë planet që janë të nevojshme për të siguruar ruajtjen e këtyre specieve dhe për të mbrojtur habitatet sidomos ata të kërcënuar.

4. Shtetet duhet të marrin masa për t'u siguruar që, pikat e referencës të mos tejkalohen. Kur ato tejkalohen, ata do të ndërmarrin menjëherë masat e parashikuara në paragrafin 3(b).

5. Kur gjendja e rezervave ose e specieve joobjekt peshkimi është shqetësuese, shtetet duhet t'u nënshtrohen atyre rezervave me monitorim të shtuar dhe t'i rishikojnë masat e ruajtjes, dhe menaxhimit bazuar në informacionin e ri.

6. Për format e reja të peshkimit ose veprimtarive eksploruese, shtetet miratojnë sa më shpejt që të jetë e mundur, masa të kujdesshme ruajtjeje dhe menaxhimi, përfshirë, ndër të tjera kufizime të gjuetive dhe sforcos së peshkimit. Këto masa do të mbeten në fuqi deri në grumbullimin e të dhënave

të mjaftueshme për vlerësimin e ndikimit të peshkimit mbi qëndrueshmërinë e rezervave, pas së cilës do të zbatohen masa të reja për ruajtjen dhe menaxhimin. Masat e mëvonshme, do të lejojnë, zhvillimin gradual të peshkimit kur të jetë e përshtatshme.

7. Kur një dukuri natyrore ndikon negativisht mbi burimet peshkore, shtetet miratojnë masa emergjente për ruajtjen dhe menaxhimin, për të shmangur përkeqësimin e situatës. Po kështu, ata miratojnë edhe masa emergjente kur aktiviteti i peshkimit kërcënon seriozisht qëndrueshmërinë e rezervave. Masat emergjente janë të përkohshme dhe bazohen në provat shkencore më të mira të disponueshme.

Neni 7

Përputhshmëria e masave për ruajtjen dhe menaxhimin

1. Pa cenuar të drejtat sovrane të shteteve bregdetare për qëllime të eksplorimit, shfrytëzimit, ruajtjes dhe menaxhimit të burimeve të gjalla detare në zonat brenda juridiksionit kombëtar, siç parashikohet në Konventë, dhe të drejtën e të gjitha shteteve që shtetasit e tyre të ushtrojnë peshkim në det të hapur në përputhje me Konventën:

a) sa u përket burimeve peshkore ndërkufitare, shtetet bregdetare përkatëse dhe shtetasit e vendeve të të cilëve ushtrojnë aktivitet peshkimi për këto burime në zonën përreth deteve të hapura, do të përpiqen, qoftë drejtpërdrejt ose nëpërmjet mekanizmave të përshtatshëm të bashkëpunimit, të parashikuara në pjesën III, të bien dakord mbi masat e nevojshme për ruajtjen e këtyre burimeve në zonat përreth detit të hapur;

b) për sa u përket burimeve peshkore shumëmigruese, shtetet bregdetare përkatëse dhe shtetasit e shteteve të të cilëve ushtrojnë peshkim në këto burime të rajonit do të bashkëpunojnë, qoftë drejtpërdrejt ose nëpërmjet mekanizmave të përshtatshëm të bashkëpunimit, të parashikuar në pjesën III, me qëllim sigurimin e ruajtjes dhe çuarjes më tej të objektivit të shfrytëzimit optimal të këtyre burimeve në të gjithë rajonin, si brenda ashtu edhe përtej zonave brenda juridiksionit kombëtar.

2. Masat e marra për ruajtjen dhe menaxhimin e detit të hapur dhe ato të miratuara për zonat brenda juridiksionit kombëtar do të jenë të zbatueshme, me qëllim që të sigurohet ruajtja dhe menaxhimi i plotë i burimeve peshkore ndërkufitare dhe të burimeve shumëmigruese. Për këtë qëllim, shtetet bregdetare dhe shtetet që ushtrojnë peshkim në det të hapur kanë detyrimin të bashkëpunojnë për të arritur masa të zbatueshme për këto burime. Në përcaktimin e masave të zbatueshme për ruajtjen dhe menaxhimin, shtetet duhet të:

a) marrin parasysh masat e miratuara dhe zbatuara në përputhje me nenin 61 të Konventës për ruajtjen dhe menaxhimin për të njëjtat burime nga shtetet bregdetare në zonat brenda juridiksionit kombëtar, dhe të sigurojnë që masat e vendosura për detin e hapur, në lidhje me këto burime, të mos cenojnë efektivitetin e këtyre masave;

b) marrin parasysh masat e dakordësuara më parë, të vendosura dhe të zbatuara për detet e hapura në përputhje me Konventën, në lidhje me të njëjtat burime, nga shtetet bregdetare përkatëse dhe shtetet që ushtrojnë peshkim në detet e hapura;

c) marrin parasysh masat e dakordësuara më parë, të vendosura dhe zbatuara në përputhje me Konventën, në lidhje me të njëjtat burime, me një organizatë ose dakordësim nënrajonal ose rajonal të menaxhimit të peshkimit;

d) marrin parasysh bioharmoninë dhe karakteristikat e tjera biologjike të burimeve, si dhe marrëdhëniet për shpërndarjen e burimeve të peshkimit dhe të veçorive gjeografike të rajonit përkatës, përfshirë gjendjen në të cilën ndodhen burimet, si dhe aktiviteti i peshkimit që ushtrohet mbi to në zonat brenda juridiksionit kombëtar;

e) marrin parasysh varësinë përkatëse të shteteve bregdetare dhe shteteve që ushtrojnë peshkim në dete të hapura nga burimet përkatëse; dhe

f) sigurojnë që këto masa të mos kenë ndikime të dëmshme mbi burimet e gjalla detare në tërësi.

3. Në zbatim të detyrimit të tyre për të bashkëpunuar, shtetet duhet të bëjnë çdo përpjekje për të rënë dakord mbi masat e marra për ruajtjen dhe menaxhimin brenda një periudhe të arsyeshme kohore.

4. Nëse nuk mund të arrihet marrëveshje brenda një periudhe të arsyeshme kohore, çdo shtet i interesuar mund të kërkojë zbatimin e procedurave për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve të parashikuara në pjesën VIII.

5. Deri në arritjen e një marrëveshjeje mbi masat e marra për ruajtjen dhe menaxhimin, shtetet e interesuara, në frymën e mirëkuptimit dhe bashkëpunimit, do të bëjnë çdo përpjekje për të hyrë në marrëveshje të përkohshme të një natyre praktike. Në rast se ato nuk arrijnë të bien dakord për një dakordësim të tillë, ndonjëri nga shtetet e interesuara mund ta paraqesë mosmarrëveshjen në një gjykatë ose arbitrazh për qëllime të marrjes së masave të përkohshme, në përputhje me procedurat për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve të parashikuara në pjesën VIII.

6. Dakordësimet ose masat e përkohshme të marra ose të përcaktuara në përputhje me paragrafin 5 duhet të përfshijnë dispozitat e kësaj pjese, duhet të respektojnë të drejtat dhe detyrimet e të gjitha shteteve të interesuara, nuk duhet të rrezikojnë ose pengojnë arritjen e një marrëveshjeje përfundimtare mbi masat e zbatueshme për ruajtjen dhe menaxhimin, dhe nuk do të cenojnë rezultatin përfundimtar të çdo procedure për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve.

7. Shtetet bregdetare do të informojnë rregullisht shtetet që ushtrojnë peshkim në dete të hapura në nënrajon ose rajon, qoftë drejtpërdrejt, qoftë nëpërmjet organizatave ose dakordësimeve të përshtatshme nënrajonale ose rajonale të menaxhimit të peshkimit, ose nëpërmjet mjeteve të tjera të përshtatshme, mbi masat që ato kanë miratuar për burimet peshkore ndërkufitare dhe burimet shumëmigruese në zonat brenda juridiksionit të tyre kombëtar.

8. Shtetet që ushtrojnë peshkim në dete të hapura do t'i informojnë rregullisht shtetet e tjera të interesuara, qoftë drejtpërdrejt, qoftë nëpërmjet organizatave ose marrëveshjeve të përshtatshme nënrajonale ose rajonale të menaxhimit të peshkimit, ose nëpërmjet mjeteve të tjera të përshtatshme, mbi masat që ato kanë miratuar për organizimin e aktiviteteve të anijeve që mbajnë flamurin e tyre dhe që ushtrojnë peshkim në këto burime të deteve të hapura.

PJESA III

MEKANIZMAT PËR BASHKËPUNIM NDËRKOMBËTAR NË LIDHJE ME BURIMET PESHKORE NDËRKUFITARE DHE TË BURIMEVE SHUMËMIGRUESE

Neni 8

Bashkëpunimi për ruajtjen dhe menaxhimin

1. Shtetet bregdetare dhe shtetet që ushtrojnë peshkim në dete të hapura, në përputhje me Konventën, do të vijojnë me bashkëpunimin, në lidhje me burimet peshkore ndërkufitare dhe burimet shumëmigruese, qoftë drejtpërdrejt ose nëpërmjet organizatave ose dakordësimeve të përshtatshme nënrajonale ose rajonale për menaxhimin e peshkimit, duke marrë parasysh veçoritë specifike të nënrajonit ose rajonit, me qëllim sigurimin e ruajtjes dhe menaxhimin efektiv të këtyre burimeve.

2. Shtetet do të hyjnë në konsultime me mirëbesim dhe pa vonesë, veçanërisht kur ka prova që burimet peshkore ndërkufitare dhe burimet shumëmigruese përkatëse mund të jenë nën kërcënimin e mbishfrytëzimit ose kur një formë e re peshkimi është duke u zhvilluar për këto burime. Për këtë qëllim, konsultimet mund të nisen me kërkesë të çdo shteti të interesuar, me synim përcaktimin e dakordësimeve të përshtatshme për të siguruar ruajtjen dhe menaxhimin e burimeve. Deri në arritjen e një dakordësimi të tillë, shtetet duhet të respektojnë dispozitat e kësaj Marrëveshjeje dhe duhet të veprojnë me mirëbesim dhe duke marrë në konsideratë të drejtat, interesat dhe detyrimet e shteteve të tjera.

3. Kur një organizatë ose dakordësim nënrajonale ose rajonale i menaxhimit të peshkimit ka kompetencën që të marrë masa për ruajtjen dhe menaxhimin e burimeve peshkore ndërkufitare ose të burimeve shumëmigruese të caktuara, shtetet që ushtrojnë peshkim për këto burime në dete të hapura dhe shtetet bregdetare përkatëse do të përmbushin detyrimin e tyre për të bashkëpunuar, duke u bërë anëtarë të kësaj organizate ose pjesëmarrës në këtë marrëveshje, ose duke rënë dakord të zbatojnë masat për ruajtjen dhe menaxhimin e planifikuar nga kjo organizatë ose dakordësim. Shtetet që kanë një interes real në peshkimin përkatës mund të bëhen anëtarë të kësaj organizate ose

pjesëmarrës në këtë dakordësim. Kushtet e pjesëmarrjes në një organizatë ose dakordësim të tillë nuk duhet t'i përjashtojnë shtetet nga anëtarësimi ose pjesëmarrja; as nuk duhet të zbatohen në një mënyrë që diskriminon ndonjë shtet ose grup shtetesh që kanë një interes real në ato forma peshkimi përkatëse.

4. Vetëm ato shtete që janë anëtare të një organizate të tillë ose pjesëmarrëse në një dakordësim të tillë, ose që bien dakord të zbatojnë masat për ruajtjen dhe menaxhimin e planifikuar nga kjo organizatë ose dakordësim, do të kenë akses në burimet peshkore për të cilat këto masa zbatohen.

5. Kur nuk ka një organizatë ose dakordësim nënrajonale ose rajonale të menaxhimit të peshkimit për të marrë masa për ruajtjen dhe menaxhimin e një burimi të caktuar peshkor tranzit ose shumëmigruës, shtetet bregdetare përkatëse dhe shtetet që ushtrojnë peshkim në detin e hapur për këtë burim në nënrajon ose rajon do të bashkëpunojnë për të krijuar një organizatë të tillë, ose për të hyrë në dakordësime të tjera të përshtatshme për të siguruar ruajtjen dhe menaxhimin e këtij burimi dhe do të marrin pjesë në çështjen e organizatës ose dakordësimin.

6. Çdo shtet që synon të propozojë që një organizatë ndërqeveritare me kompetencë lidhur me burimet e gjalla të ndërmarrë veprime, kur një veprim i tillë do të kishte një ndikim të madh mbi masat për ruajtjen dhe menaxhimin, tashmë të marra nga një organizatë kompetente ose dakordësim nënrajonale ose rajonale të menaxhimit të peshkimit, duhet, aty ku të jetë e mundur, të konsultohet nëpërmjet asaj organizate ose dakordësie me anëtarët ose pjesëmarrësit e saj. Këto konsultime, sa të jetë e zbatueshme, duhet të zhvillohen përpara paraqitjes së propozimit pranë organizatës ndërqeveritare.

Neni 9

Organizatave dhe dakordësimet nënrajonale dhe rajonale për menaxhimin e peshkimit

1. Në krijimin e organizatave nënrajonale ose rajonale të menaxhimit të peshkimit ose në hyrjen në dakordësim nënrajonale ose rajonale të menaxhimit të peshkimit për burimet peshkore ndërkufitare dhe burimet shumëmigruese, shtetet bien dakord, ndër të tjera, mbi:

a) burimet për të cilat do të zbatohen masat për ruajtjen dhe menaxhimin, duke marrë në konsideratë karakteristikat biologjike të burimeve përkatëse dhe natyrën e formave të peshkimit të përfshira;

b) zonën e zbatimit, duke marrë në konsideratë nenin 7, paragrafi 1, dhe veçoritë e nënrajonit ose rajonit, përfshirë faktorët socio-ekonomikë, gjeografikë dhe mjedisorë;

c) marrëdhënien midis detyrave të organizatës ose dakordësisë së re dhe rolit, objektivave dhe veprimtarive të çdo organizate ose dakordësie ekzistuese përkatëse të menaxhimit të peshkimit; dhe

d) mekanizmat ndërmjet të cilëve organizata ose dakordësimi do të sigurojnë këshillim shkencor dhe do të rishikojë statusin e burimeve, përfshirë, aty ku të jetë e përshtatshme, krijimin e një organi këshillimor shkencor.

2. Shtetet që bashkëpunojnë për formimin e një organizate ose dakordësimi nënrajonale ose rajonale të menaxhimit të peshkimit duhet t'i informojnë shtetet e tjera, për të cilat janë në dijeni se kanë një interes real në çështjet e organizatës ose dakordësimin të propozuar, për këtë bashkëpunim.

Neni 10

Funksionet e organizatave dhe dakordësimeve nënrajonale dhe rajonale për menaxhimin e peshkimit

Në përmbushje të detyrimit të tyre për të bashkëpunuar me organizatat apo dakordësimet nënrajonale ose rajonale të menaxhimit të peshkimit, shtetet do të:

a) bien dakord dhe do të respektojnë masat për ruajtjen dhe menaxhimin për të siguruar qëndrueshmërinë afatgjatë të burimeve peshkore ndërkufitare dhe të burimeve shumëmigruese;

b) bien dakord, sipas rastit, mbi të drejtat pjesëmarrëse, siç janë ndarjet e kuotave të peshkimeve të lejuara ose nivelet e mundësive të peshkimit;

- c) miratojnë dhe zbatojnë çdo standard minimal ndërkombëtar të rekomanduar në përgjithësi për ushtrimin e përgjegjshëm të veprimtarive të peshkimit;
- d) sigurojnë dhe vlerësojnë këshillimin shkencor, rishikojnë statusin e burimeve dhe vlerësojnë ndikimin e peshkimit mbi speciet joobjekt peshkimi dhe mbi speciet e lidhura ose që varen prej tyre;
- e) bien dakord mbi standardet për grumbullimin, raportimin, verifikimin dhe shkëmbimin e të dhënave të varura nga peshkimi, për burimet;
- f) përpilojnë dhe shpërndajnë të dhëna statistikore të sakta dhe të plota, siç përshkruhet në shtojcën I, për të siguruar që evidencat më të mira shkencore të jenë të disponueshme, duke ruajtur konfidencialitetin aty ku është e përshtatshme;
- g) promovojnë dhe zhvillojnë vlerësime shkencore të burimeve dhe kërkime përkatëse, dhe t'i shpërndajnë rezultatet e tyre;
- h) krijojnë mekanizma bashkëpunues të përshtatshëm për monitorim, kontroll, mbikëqyrje dhe zbatim efektiv;
- i) bien dakord për mënyrat me të cilat do të akomodohen interesat e peshkimit të anëtarëve të rinj të organizatës ose pjesëmarrësve të rinj në dakordësim;
- j) bien dakord për procedurat e vendimmarrjes që lehtësojnë miratimin e masave për ruajtjen dhe menaxhimin në mënyrë të shpejtë dhe efektive;
- k) promovojnë zgjidhjen paqësore të mosmarrëveshjeve në përputhje me pjesën VIII;
- l) sigurojnë bashkëpunimin e plotë të agjencive kombëtare përkatëse dhe të industrisë, në zbatim të rekomandimeve dhe vendimeve të organizatës apo dakordësisë; dhe
- m) reklamojnë masat për ruajtjen dhe menaxhimin, të marra nga organizata ose dakordësimi.

Neni 11

Anëtarët ose pjesëmarrësit e rinj

Në përcaktimin e natyrës dhe shkallës së të drejtave për anëtarët e rinj pjesëmarrës të një organizate nënrajonale ose rajonale të menaxhimit të peshkimit, ose për pjesëmarrësit e rinj në një dakordësim nënrajonar, ose rajonal të menaxhimit të peshkimit, shtetet duhet të marrin parasysh, ndër të tjera:

- a) statusin e burimeve peshkore ndërkufitare dhe të burimeve shumëmigruese, dhe nivelin ekzistues të sforcos të peshkimit për format përkatëse të peshkimit;
- b) interesat përkatës, metodat e peshkimit dhe praktikatat e peshkimit të anëtarëve ose pjesëmarrësve të rinj dhe ekzistues;
- c) kontributet përkatëse të anëtarëve ose pjesëmarrësve të rinj dhe ekzistues në ruajtjen dhe menaxhimin e burimeve, në grumbullimin dhe sigurimin e të dhënave të sakta dhe në zhvillimin e kërkimit shkencor mbi burimet;
- d) nevojat e komuniteteve bregdetare të peshkimit që varen kryesisht nga peshkimi i këtyre burimeve;
- e) nevojat e shteteve bregdetare, ekonomitë e të cilave varen në masë dërrmuese nga shfrytëzimi i burimeve të gjalla detare; dhe
- f) interesat e shteteve në zhvillim nga nënrajoni ose rajoni, në zonat brenda juridiksionit të tyre kombëtar ku ndodhen, gjithashtu, këto burime.

Neni 12

Transparenca në veprimtaritë e organizatave dhe dakordësimeve nënrajonale dhe rajonale për menaxhimin e peshkimit

1. Shtetet duhet të sigurojnë transparencë në procesin e vendimmarrjes dhe në veprimtaritë e tjera të organizatave dhe dakordësimeve nënrajonale dhe rajonale të menaxhimit të peshkimit.
2. Përfaqësues të organizatave të tjera ndërqeveritare dhe përfaqësues nga organizatat joqeveritare që merren me burimet peshkore ndërkufitare dhe burimet shumëmigruese do ta kenë mundësinë të marrin pjesë në mbledhjet e organizatave dhe dakordësimeve nënrajonale dhe rajonale të menaxhimit

të peshkimit, si vëzhgues ose në mënyra të tjera, sipas rastit, në përputhje me procedurat e organizatës ose dakordësisë përkatëse. Këto procedura nuk duhet të kufizohen pa arsye në këtë drejtim. Organizatat e tilla ndërqeveritare dhe organizatat joqeveritare do të kenë akses në kohë të përshtatshme në regjistrat dhe raportet e këtyre organizatave dhe dakordësimeve, duke iu nënshtruar rregullave procedurale për të aksesuar në to.

Neni 13

Forcimi i organizatave dhe dakordësimeve ekzistuese

Shtetet duhet të bashkëpunojnë për të forcuar organizatat dhe dakordësimet ekzistuese nënrajonale dhe rajonale të menaxhimit të peshkimit, me qëllim përmirësimin e efektivitetit të tyre në marrjen dhe zbatimin e masave për ruajtjen dhe menaxhimin e burimeve peshkore ndërkufitare dhe të burimeve shumëmigruese.

Neni 14

Mbledhja dhe sigurimi i informacionit dhe bashkëpunimi në kërkimin shkencor

1. Shtetet duhet të sigurojnë që anijet e peshkimit që mbajnë flamurin e tyre të ofrojnë informacionin e nevojshëm për të përmbushur detyrimet e tyre sipas kësaj Marrëveshjeje. Për këtë qëllim, shtetet, në përputhje me shtojcën I:

a) do të mbledhin dhe shkëmbejnë të dhëna shkencore, teknike dhe statistikore, në lidhje me format e peshkimit për burimet peshkore ndërkufitare dhe për burimet shumëmigruese;

b) do të sigurojnë që të dhënat të mblidhen me hollësi të mjaftueshme për të lehtësuar vlerësimin efektiv të rezervave dhe të sigurohet dhënia e tyre në kohë për të përmbushur kërkesat e organizatave ose dakordësimeve nënrajonale ose rajonale të menaxhimit të peshkimit; dhe

c) do të marrin masa të përshtatshme për të verifikuar saktësinë e këtyre të dhënave.

2. Shtetet duhet të bashkëpunojnë, qoftë drejtpërdrejt ose nëpërmjet organizatave ose dakordësimeve nënrajonale, ose rajonale të menaxhimit të peshkimit:

a) për të rënë dakord mbi specifikimet e të dhënave dhe formatin në të cilin ato do të sigurohen për organizatat ose dakordësime të tilla, duke marrë në konsideratë natyrën e burimeve dhe peshkimin për ato burime; dhe

b) për të zhvilluar dhe shkëmbyer teknika analitike dhe metodologji për vlerësimin e rezervave, me synim përmirësimin e masave për ruajtjen dhe menaxhimin e burimeve peshkore ndërkufitare dhe të burimeve shumëmigruese.

3. Në përputhje me pjesën XIII të Konventës, shtetet do të bashkëpunojnë, qoftë drejtpërdrejt ose nëpërmjet organizatave ndërkombëtare kompetente, për të forcuar kapacitetin e kërkimit shkencor në fushën e peshkimit dhe për të nxitur kërkimin shkencor që lidhet me ruajtjen dhe menaxhimin e burimeve peshkore ndërkufitare dhe të burimeve shumëmigruese për përfitimin e të gjithëve. Për këtë qëllim, një shtet ose organizatë ndërkombëtare kompetente që kryen një kërkim të tillë përtej zonave të juridiksionit kombëtar do të promovojë në mënyrë aktive publikimin dhe shpërndarjen, tek çdo shtet i interesuar, të rezultateve të atij kërkimi dhe të informacionit që lidhet me objektivat dhe metodologjinë dhe, sa të jetë e mundur, do të lehtësojë pjesëmarrjen e shkencëtarëve nga këto shtete në kërkime të tilla.

Neni 15

Detet e mbyllura dhe gjysmë të mbyllura

Në zbatim të kësaj Marrëveshjeje, në një det të mbyllur ose gjysmë të mbyllur, shtetet duhet të marrin në konsideratë veçoritë natyrore të atij deti dhe do të veprojnë, gjithashtu, në përputhje me pjesën IX të Konventës dhe me dispozitat e tjera përkatëse të saj.

Neni 16

Zonat në detet e hapura të rrethuara plotësisht nga një zonë brenda juridiksionit kombëtar të një shteti të vetëm

1. Shtetet që ushtrojnë peshkim për burimet peshkore ndërkufitare dhe për burimet shumëmigruese në një zonë të detit të hapur të rrethuar plotësisht nga një zonë brenda juridiksionit kombëtar të një shteti të vetëm, ky i fundit, duhet të bashkëpunojë për të marrë masa për ruajtjen dhe menaxhimin e këtyre burimeve në atë zonë të detit të hapur. Duke marrë parasysh veçoritë natyrore të zonës, shtetet do t'i kushtojnë vëmendje të veçantë marrjes së masave që zbatohen për ruajtjen dhe menaxhimin e këtyre burimeve, në përputhje me nenin 7. Masat e marra për detin e hapur do të përfshijnë të drejtat, detyrimet dhe interesat e shtetit bregdetar sipas Konventës, do të bazohen në evidencat më të mira shkencore të disponueshme dhe, gjithashtu, do të përfshijnë çdo masë për ruajtjen dhe menaxhimin e miratuar dhe të zbatuar për të njëjtat burime, në përputhje me nenin 61 të Konventës, nga shteti bregdetar në zonën brenda juridiksionit kombëtar. Shtetet do të bien, gjithashtu, dakord edhe për masat e monitorimit, kontrollit, mbikëqyrjes dhe të zbatimit për të siguruar respektimin e masave për ruajtjen dhe menaxhimin për detet e hapura.

2. Në zbatim të nenit 8, shtetet do të veprojnë me mirëbesim dhe do të bëjnë çdo përpjekje për të rënë dakord, pa vonesë, mbi masat për ruajtjen dhe menaxhimin që do të zbatohen gjatë ushtrimit të veprimtarive të peshkimit në zonën e përmendur në paragrafin 1. Nëse, brenda një periudhe kohore të arsyeshme, shtetet e interesuara që ushtrojnë aktivitetet peshkimi dhe shteti bregdetar nuk arrijnë të bien dakord mbi këto masa, ata, duke pasur parasysh paragrafin 1, do të zbatojnë nenin 7, paragrafët 4, 5 dhe 6, që lidhen me dakordësimet ose masat e përkohshme. Në pritje të përcaktimit të këtyre dakordësimeve ose masave të përkohshme, shtetet e interesuara duhet të marrin masa, në lidhje me anijet që mbajnë flamurin e tyre, në mënyrë që ato të mos angazhohen në aktivitete peshkimi që mund të cenojnë burimet përkatëse.

PJESA IV SHTETET JOANËTARE DHE JOPJESËMARRËSE

Neni 17

Shtetet joanëtare të organizatave dhe jopjesëmarrëse në dakordësime

1. Një shtet që nuk është anëtar i një organizate nënrajonale ose rajonale të menaxhimit të peshkimit, ose që nuk është pjesëmarrëse në një dakordësim nënrajonale ose rajonale të menaxhimit të peshkimit, dhe që nuk pranon të zbatojë masat për ruajtjen dhe menaxhimin, të dala nga një organizatë ose dakordësim i tillë, nuk përjashtohet nga detyrimi për të bashkëpunuar, në përputhje me Konventën dhe këtë Marrëveshje, në ruajtjen dhe menaxhimin e burimeve përkatëse peshkore ndërkufitare dhe të burimeve shumëmigruese.

2. Një shtet i tillë nuk duhet të autorizojë anijet që mbajnë flamurin e tij që të angazhohen në veprimtari peshkimi për burimet peshkore ndërkufitare ose burimet shumëmigruese që janë subjekt i masave për ruajtjen dhe menaxhimin të dala nga një organizatë ose dakordësim i tillë.

3. Shtetet që janë anëtare të një organizate nënrajonale ose rajonale të menaxhimit të peshkimit ose pjesëmarrëse në një dakordësim nënrajonale ose rajonale të menaxhimit të peshkimit duhet të kërkojnë, veç e veç ose së bashku, nga subjektet e peshkimit të përmendura në nenin 1, paragrafi 3, të cilat kanë anije peshkimi që operojnë në zonën përkatëse, të bashkëpunojnë plotësisht me organizatën ose dakordësinë përkatëse, në zbatimin e masave për ruajtjen dhe menaxhimin që ajo ka vendosur, me qëllim që këto masa të zbatohen *de facto*, sa më gjerë të jetë e mundur, për veprimtaritë e peshkimit në zonën përkatëse. Subjekte të tilla të peshkimit do të gëzojnë përfitime nga pjesëmarrja në aktivitete peshkimi, në përpjesëtim me angazhimin e tyre për të respektuar masat për ruajtjen dhe menaxhimin në lidhje me burimet.

4. Shtetet që janë anëtare të një organizate të tillë ose pjesëmarrëse në një dakordësim të tillë do të shkëmbejnë informacion në lidhje me aktivitetet e anijeve të peshkimit që mbajnë flamurin e shteteve të cilat nuk janë as anëtare të organizatës dhe as pjesëmarrëse në dakordësim, dhe që janë të

angazhuara në veprimtari peshkimi për burimet përkatëse. Këto shtete do të marrin masa, në zbatim të kësaj Marrëveshjeje dhe të së drejtës ndërkombëtare, për të penguar aktivitetet e këtyre anijeve që cenojnë efektivitetin e masave nënrajonale ose rajonale për ruajtjen dhe menaxhimin.

PJESA V DETYRIMET E SHTETIT TË FLAMURIT

Neni 18

Detyrimet e shtetit të flamurit

1. Një shtet, anijet e të cilit ushtrojnë peshkim në dete të hapura, duhet të marrë masat e nevojshme për të siguruar që anijet që mbajnë flamurin e tij të respektojnë masat nënrajonale dhe rajonale për ruajtjen dhe menaxhimin, si dhe që këto anije të mos përfshihen në asnjë aktivitet që cenon efektivitetin e këtyre masave.

2. Një shtet duhet të autorizojë përdorimin e anijeve që mbajnë flamurin e tij për aktivitete peshkimi në det të hapur vetëm kur të jetë në gjendje të ushtrojë në mënyrë efektive përgjegjësitë e tij, në lidhje me këto anije sipas Konventës dhe kësaj Marrëveshjeje.

3. Masat që duhet të ndërmerren nga një shtet në lidhje me anijet që mbajnë flamurin e tij, përfshijnë:

a) kontrollin e këtyre anijeve në det të hapur me anë të licencave, autorizimeve ose lejeve të peshkimit, në përputhje me çdo procedurë të zbatueshme të rënë dakord në nivel nënrajonale, rajonale ose global;

b) vendosjen e rregulloreve:

i. për të aplikuar kushte dhe terma licencimi, autorizimi ose leje të nevojshme për të përmbushur çdo detyrim nënrajonale, rajonale, ose globale të shtetit të flamurit;

ii. për të ndaluar peshkimin në det të hapur nga anije që nuk janë të licencuara ose të autorizuar për të peshkuar në mënyrë të rregullt, ose peshkimin në det të hapur nga anije ndryshe nga sa parashikohet në kushtet e një licence, autorizimi ose leje;

iii. për të kërkuar që anijet që ushtrojnë peshkim në det të hapur të mbajnë gjithmonë në bord licencën, autorizimin ose lejen dhe ta paraqesin atë me kërkesë për inspektim nga një person i autorizuar zyrtarisht; dhe

iv. për të siguruar që anijet që mbajnë flamurin e tij të mos kryejnë peshkim të paautorizuar brenda zonave nën juridiksionin kombëtar të shteteve të tjera;

c) krijimin e një regjistri kombëtar të anijeve të peshkimit të autorizuar për të peshkuar në det të hapur dhe sigurimin e aksesit në informacionin e përfshirë në këtë regjistër me kërkesë nga shtetet drejtpërdrejtë të interesuara, duke marrë parasysh çdo ligj kombëtar të shtetit të flamurit mbi publikimin e këtij informacioni;

d) kërkesat për shënjimin e anijeve dhe veglave të peshkimit për identifikim, në përputhje me sistemet uniforme dhe të njohura ndërkombëtarisht për shënjimin e anijeve dhe veglave, siç janë Specifikimet Standarde të Organizatës së Ushqimit dhe Bujqësisë të Kombeve të Bashkuara (FAO) për Shënjimin dhe Identifikimin e Anijeve të Peshkimit;

e) kërkesat për regjistrimin dhe raportimin në kohë të pozicionit të anijes, gjuetisë së specieve objekt dhe joobjekt peshkimi, sforcos së peshkimit dhe të të dhënave të tjera përkatëse të peshkimit, në përputhje me standardet nënrajonale, rajonale dhe globale për grumbullimin e këtyre të dhënave;

f) kërkesat për verifikimin e gjuetisë së specieve objekt dhe joobjekt peshkimi, nëpërmjet mjeteve të tilla si: programet e vëzhguesve, skemat e inspektimit, raportet e hedhurinave, mbikëqyrja e transbordimit dhe monitorimi i gjahut të zbarkuar dhe i statistikave të tregut;

g) monitorimin, kontrollin dhe mbikëqyrjen e këtyre anijeve, veprimtarive të tyre të peshkimit dhe aktiviteteve të ngjashme të lidhura, ndër të tjera:

i. të zbatimit të skemave kombëtare të inspektimit dhe të skemave nënrajonale dhe rajonale për bashkëpunim në zbatim të masave, në përputhje me nenet 21 dhe 22, duke përfshirë kërkesat që këto anije të lejojnë aksesin nga inspektorë të autorizuar zyrtarisht nga shtete të tjera;

ii. të zbatimit të programeve kombëtare të vëzhgimit dhe të programeve nënrajonale, dhe rajonale të vëzhgimit, ku shteti i flamurit është pjesëmarrës, përfshirë kërkesat që këto anije të lejojnë aksesin nga vëzhgues të shteteve të tjera për të kryer funksionet e dakordësuara në kuadër të programeve; dhe

iii. të zhvillimit dhe zbatimit të sistemeve të monitorimit të anijeve, duke përfshirë, sipas rastit, sistemet satelitore të transmetimit, në përputhje me çdo program kombëtar dhe ato që janë dakordësuar në nivel nënrajonal, rajonal ose global midis shteteve të interesuara;

h) rregullimin e transbordimit në dete të hapura për të siguruar që efektiviteti i masave për ruajtjen dhe menaxhimin të mos cenohet; dhe

i) rregullimin e veprimtarive të peshkimit për të siguruar pajtueshmërinë me masat nënrajonale, rajonale ose globale, përfshirë ato që synojnë minimizimin e gjuetisë së specieve joobjekt peshkimi.

4. Kur është në fuqi një sistem i dakordësuar në nivel nënrajonal, rajonal ose global për monitorimin, kontrollin dhe mbikëqyrjen, shtetet duhet të sigurojnë që masat e marra për anijet që mbajnë flamurin e tyre të jenë në përputhje me atë sistem.

PJESA VI PAJTUESHMËRIA DHE ZBATIMI

Neni 19

Pajtueshmëria dhe zbatimi nga shteti i flamurit

1. Një shtet duhet të sigurojë pajtueshmërinë me anijet që mbajnë flamurin e tij me masat nënrajonale dhe rajonale për ruajtjen dhe menaxhimin e burimeve peshkore ndërkufitare, dhe të burimeve shumëmigruese. Për këtë qëllim, ai shtet duhet të:

a) zbatojë këto masa, pavarësisht vendit ku ndodhin shkeljet;

b) hetojë menjëherë dhe plotësisht çdo shkelje të pretenduar të masave nënrajonale ose rajonale për ruajtjen dhe menaxhimin, gjë që mund të përfshijë inspektimin fizik të anijeve përkatëse, dhe të raportojë pa vonesë tek shteti që pretendon shkeljen dhe tek organizata ose dakordësimi nënrajonal, ose rajonal përkatës mbi ecurinë dhe rezultatin e hetimit;

c) kërkojë që çdo anije që mban flamurin e tij t'i japë informacion autoritetit hetues, lidhur me pozicionin e anijes, gjahun, veglat e peshkimit, veprimtaritë e peshkimit dhe aktivitetet e lidhura në zonën e një shkeljeje të pretenduar;

d) nëse është i bindur se ka prova të mjaftueshme në lidhje me një shkelje të pretenduar, t'ia referojë çështjen autoriteteve të tij me synim fillimin e procedurave pa vonesë, në përputhje me legjislacionin kombëtar dhe, kur është e përshtatshme, të ndalojë anijen përkatëse; dhe

e) të sigurojë që, kur është provuar, në përputhje me legjislacionin kombëtar, se një anije ka qenë e përfshirë në kryerjen e një shkeljeje serioze të këtyre masave, ajo anije të mos angazhohet në veprimtari peshkimi në det të hapur deri në përmbushjen e të gjitha sanksioneve të pazgjdhura të vendosura nga shteti i flamurit për shkeljen.

2. Të gjitha hetimet dhe procedurat gjyqësore duhet të kryhen në mënyrë të përsheptuar. Sanksionet e zbatueshme në lidhje me shkeljet duhet të jenë në proporcion me shkeljet për të qenë efektive në sigurimin e pajtueshmërisë dhe për të dekurajuar shkeljet kudo që ato ndodhin dhe do t'i privojnë shkelësit nga përfitimet që rrjedhin nga veprimtaritë e tyre të paligjshme. Masat e zbatueshme në lidhje me kapitenët dhe anëtarët e tjerë të ekuipazhit të anijeve të peshkimit do të përfshijnë dispozita që mund të lejojnë, ndër të tjera, refuzimin, tërheqjen ose pezullimin e autorizimeve për të shërbyer si kapitenë ose anëtar ekuipazhi në këto anije.

Neni 20

Bashkëpunimi ndërkombëtar në zbatim

1. Shtetet duhet të bashkëpunojnë, qoftë drejtpërdrejt ose nëpërmjet organizatave ose dakordësimeve nënrajonale ose rajonale të menaxhimit të peshkimit, për të siguruar pajtueshmërinë

dhe zbatimin e masave nënrajonale dhe rajonale për ruajtjen dhe menaxhimin e burimeve peshkore ndërkufitare dhe të burimeve shumëmigruese.

2. Një shtet i flamurit që kryen një hetim për një shkelje të pretenduar të masave për ruajtjen dhe menaxhimin e burimeve peshkore ndërkufitare ose të burimeve shumëmigruese mund të kërkojë asistencën e çdo shteti tjetër, bashkëpunimi i të cilit mund të jetë i dobishëm në zhvillimin e atij hetimi. Të gjitha shtetet duhet të përpiqen të plotësojnë kërkesat e arsyeshme të bëra nga një shtet i flamurit për këto hetime.

3. Një shtet i flamurit mund të ndërmarrë hetime të tilla drejtpërdrejt, në bashkëpunim me shtete të tjera të interesuara ose nëpërmjet organizatës ose dakordësimit përkatës nënrajonale ose rajonale të menaxhimit të peshkimit. Informacioni mbi ecurinë dhe rezultatin e hetimeve do t'u sigurohet të gjitha shteteve që kanë një interes ose që preken nga shkelja e pretenduar.

4. Shtetet duhet të ndihmojnë njëra-tjetrën në identifikimin e anijeve për të cilat është raportuar se janë përfshirë në aktivitete që cenojnë efektivitetin e masave nënrajonale, rajonale ose globale për ruajtjen dhe menaxhimin.

5. Shtetet, deri në masën që lejohet nga ligjet dhe rregulloret e tyre kombëtare, do të krijojnë dakordësi për vënien në dispozicion të autoriteteve ndjekëse penale në shtetet e tjera të provave që lidhen me shkeljet e pretenduara të këtyre masave.

6. Kur ka dyshime të arsyeshme për të besuar se një anije në det të hapur është përfshirë në peshkim të paautorizuar në një zonë brenda juridiksionit të një shteti bregdetar, shteti i flamurit i asaj anijeje, me kërkesë të shtetit bregdetar përkatës, do ta hetojë menjëherë dhe plotësisht çështjen. Shteti i flamurit do të bashkëpunojë me shtetin bregdetar në marrjen e masave të përshtatshme për zbatimin e ligjit në raste të tilla, dhe mund të autorizojë autoritetet përkatëse të shtetit bregdetar që të ngjiten dhe të inspektojnë anijen në det të hapur. Ky paragraf zbatohet pa prekur nenin 111 të Konventës.

7. Shtetet palë, që janë anëtare të një organizate nënrajonale ose rajonale të menaxhimit të peshkimit, ose pjesëmarrëse në një dakordësim nënrajonale, ose rajonale të menaxhimit të peshkimit mund të ndërmarrin veprime në përputhje me të drejtën ndërkombëtare, duke përfshirë përdorimin e procedurave nënrajonale ose rajonale të krijuara për këtë qëllim, për të penguar anijet që janë përfshirë në aktivitete që cenojnë efektivitetin ose shkelin masat e vendosura për ruajtjen dhe menaxhimin nga ajo organizatë ose dakordësim, që të ushtrojnë peshkim në det të hapur në nënrajon ose rajon, deri në momentin kur të merren masat e duhura nga shteti i flamurit.

Neni 21

Bashkëpunimi nënrajonale dhe rajonale në zbatim

1. Në çdo zonë të detit të hapur të mbuluar nga një organizatë ose dakordësim nënrajonale ose rajonale i menaxhimit të peshkimit, një shtet palë që është anëtar i një organizate të tillë ose pjesëmarrës në një dakordësim të tillë mund të ngjitet dhe të inspektojë nëpërmjet inspektorëve të tij të autorizuar zyrtarisht, në përputhje me paragrafin 2, anijet e peshkimit që mbajnë flamurin e një shteti tjetër palë të kësaj Marrëveshjeje, pavarësisht nëse ky i fundit është apo jo anëtar i organizatës ose pjesëmarrës në një dakordësim, me qëllim sigurimin e respektimit të masave për ruajtjen dhe menaxhimin e burimeve peshkore ndërkufitare dhe të burimeve shumëmigruese të përcaktuara nga ajo organizatë ose dakordësim.

2. Shtetet do të vendosin, nëpërmjet organizatave ose dakordësimeve nënrajonale ose rajonale të menaxhimit të peshkimit, procedura për ngjitjen në bord dhe inspektimin në bazë të paragrafit 1, si dhe procedura për zbatimin e dispozitave të tjera të këtij neni. Këto procedura do të jenë në përputhje me këtë nen dhe me procedurat bazë të përcaktuara në nenin 22, dhe nuk do të diskriminojnë shtetet joanëtare të organizatës ose jopjesëmarrëse në dakordësim. Ngjitja në bord dhe inspektimi, si dhe çdo veprim i mëtejshëm i zbatimit do të kryhen në përputhje me këto procedura. Shtetet do t'i publikojnë në mënyrën e duhur procedurat e vendosura sipas këtij paragrafi.

3. Nëse, brenda dy vjetëve nga miratimi i kësaj Marrëveshjeje, ndonjë organizatë ose dakordësim nuk ka caktuar procedura të tilla, ngjitja në bord dhe inspektimi në bazë të paragrafit 1, si dhe çdo

veprim i mëtejshëm i zbatimit, do të kryhen, deri në përcaktimin e këtyre procedurave, në përputhje me këtë nen dhe me procedurat bazë të përcaktuara në nenin 22.

4. Përpara se të ndërmerren veprime sipas këtij neni, shtetet inspektuese do të informojnë mbi formën e identifikimit të lëshuar për inspektorët e tyre të autorizuar ligjërish, qoftë drejtpërdrejt ose nëpërmjet organizatës, ose dakordësimit përkatës nënrajon, ose rajonal të menaxhimit të peshkimit, të gjitha shtetet, anijet e të cilëve ushtrojnë peshkim në det të hapur në nënrajon ose rajon. Anijet e përdorura për inspektim duhet të shënjojnë qartë dhe të jenë të dallueshme. Në momentin e aderimit në këtë Marrëveshje, një shtet do të caktojë një autoritet përkatës për të marrë njoftime sipas këtij neni dhe do ta bëjë të ditur këtë përzgjedhje nëpërmjet organizatës ose dakordësimit përkatës nënrajon, ose rajonal të menaxhimit të peshkimit.

5. Në rast se, pas ngjitjes në bord dhe inspektimit, ka baza të qarta për të besuar se një anije është angazhuar në ndonjë veprimtari në kundërshtim me masat për ruajtjen dhe menaxhimin e përmendur në paragrafin 1, shteti inspektues do të sigurojë, sipas rastit, provat dhe do ta njoftojë pa vonesë shtetin e flamurit për shkeljen e pretenduar.

6. Shteti i flamurit do t'i përgjigjet njoftimit të përmendur në paragrafin 5 brenda tre ditëve pune nga marrja e njoftimit ose brenda një periudhe tjetër të parashikuar në procedurat e përcaktuara në përputhje me paragrafin 2, dhe do të:

a) përmbushë, pa vonesë, detyrimet e tij sipas nenit 19 për të hetuar dhe, nëse provat e justifikojnë, të ndërmarrë masa ndëshkuese në lidhje me anijen, rast për të cilin menjëherë do ta informojë shtetin inspektues mbi rezultatet e hetimit dhe çdo veprim të ndërmarrë; ose

b) ta autorizojë shtetin inspektues për të hetuar.

7. Kur shteti i flamurit e autorizon shtetin inspektues të hetojë një shkelje të pretenduar, shteti inspektues do t'i komunikojë pa vonesë rezultatet e hetimit shtetit të flamurit. Shteti i flamurit, nëse provat vërtetohen, do të përmbushë detyrimet e tij për të ndërmarrë masa ndëshkuese në lidhje me anijen. Përndryshe, shteti i flamurit mund të autorizojë shtetin inspektues që të ndërmarrë masa ndëshkuese ashtu siç do t'i përcaktojë shteti i flamurit në lidhje me anijen, në përputhje me të drejtat dhe detyrimet e shtetit të flamurit sipas kësaj Marrëveshjeje.

8. Në rast se, pas ngjitjes në bord dhe inspektimit, ka baza të qarta për të besuar se një anije ka kryer një shkelje të rëndë, dhe shteti i flamurit ose nuk ka reaguuar, ose nuk ka ndërmarrë veprime siç kërkohen nga paragrafët 6 ose 7, inspektorët mund të qëndrojnë në bord dhe të sigurojnë provat, dhe mund t'i kërkojnë kapitenit të ndihmojë në hetime të mëtejshme, duke përfshirë, sipas rastit, kthimin e anijes pa vonesë në portin më të afërt të përshtatshëm, ose në një port tjetër të përcaktuar në procedurat e vendosura në përputhje me paragrafin 2. Shteti inspektues do ta informojë menjëherë shtetin e flamurit rreth portit ku anija do të dërgohet. Shteti inspektues dhe shteti i flamurit dhe, sipas rastit, shteti portual do të marrin të gjitha masat e nevojshme për të siguruar mirëqenien e ekuipazhit pavarësisht nga kombësia e tyre.

9. Shteti inspektues do ta informojë shtetin e flamurit dhe organizatën përkatëse ose pjesëmarrësit në dakordësimin përkatës mbi rezultatet e çdo hetimi të mëtejshëm.

10. Shteti inspektues do të kërkojë që inspektorët e tij të respektojnë rregullat, procedurat dhe praktikat e pranura ndërkombëtarisht që lidhen me sigurinë e anijes dhe të ekuipazhit, të minimizojnë ndërhyrjen në operacionet e peshkimit dhe, sa të jetë e mundur, të shmangin veprimet që do të ndikojnë negativisht në cilësinë e gjahut në bord. Shteti inspektues do të sigurojë që ngjitja në bord dhe inspektimi të mos kryhen në atë mënyrë që të përbëjë shqetësim për ndonjë anije peshkimi.

11. Për qëllimet e këtij neni, shkelje e rëndë do të thotë:

a) peshkim pa një licencë, autorizim ose leje të vlefshme të lëshuar nga shteti i flamurit, në përputhje me nenin 18, paragrafi 3 (a);

b) mosmbajtja e regjistrave të saktë të peshkimit dhe të të dhënave të lidhura me peshkimin, siç kërkohet nga organizata ose dakordësimi përkatës nënrajon ose rajonal i menaxhimit të peshkimit, ose raportimi i rremë i gjahut, në kundërshtim me kërkesat për raportimin e peshkimit të një organizate ose dakordësimi të tillë;

c) peshkimi në një zonë të ndaluar, peshkimi gjatë një sezoni ndalimi peshkimi pa pasur një kuotë ose pas ezaurimit të kuotës së vendosur nga organizata, ose dakordësimi përkatës nënrajonat, ose rajonal i menaxhimit të peshkimit;

d) peshkimi i drejtuar për në një resurs që është subjekt i një moratoriumi ose për të cilin peshkimi është i ndaluar;

e) përdorimi i veglave të ndaluara të peshkimit;

f) falsifikimi ose fshehja e shënjimeve, identitetit ose regjistrimit të një anijeje peshkimi;

g) fshehja, manipulimi ose asgjësimi i provave që lidhen me një hetim;

h) shkelje të shumta të cilat së bashku përbëjnë shkelje të rëndë të masave për ruajtjen dhe menaxhimin; ose

i) shkelje të tjera që mund të përcaktohen në procedurat e përcaktuara nga organizata ose dakordësimi përkatës nënrajonat ose rajonal i menaxhimit të peshkimit.

12. Pavarësisht dispozitave të tjera të këtij neni, shteti i flamurit mund të ndërmarrë, në çdo kohë, veprime për të përmbushur detyrimet e tij sipas nenit 19 për një shkelje të pretenduar. Kur anija është nën drejtimin e shtetit inspektues, ky i fundit, me kërkesë të shtetit të flamurit, do ta lirojë anijen për hatë të shtetit të flamurit, së bashku me të gjithë informacionin mbi ecurinë dhe rezultatin e hetimit të tij.

13. Ky nen nuk cenon të drejtën e shtetit të flamurit për të ndërmarrë çdo masë, përfshirë procedurat për vendosjen e sanksioneve, sipas ligjeve të tij.

14. Ky nen zbatohet në mënyrë reciproke për ngjitjen në bord dhe inspektimin nga një shtet palë që është anëtar i një organizate nënrajonale ose rajonale të menaxhimit të peshkimit, ose pjesëmarrës në një dakordësim nënrajonat, ose rajonal të menaxhimit të peshkimit dhe që ka prova për të besuar se një anije peshkimi që mban flamurin e një shteti tjetër palë është angazhuar në ndonjë veprimtari në kundërshtim me masat përkatëse për ruajtjen dhe menaxhimin të përmendura në paragrafin 1 në zonën e detit të hapur që mbulohet nga ajo organizatë ose dakordësim, dhe një anije e tillë është futur më pas, gjatë të njëjtit udhëtim peshkimi, në një zonë brenda juridiksionit kombëtar të shtetit inspektues.

15. Kur një organizatë ose dakordësim nënrajonat ose rajonal i menaxhimit të peshkimit ka vendosur një mekanizëm alternativ që përmbush në mënyrë efektive detyrimin sipas kësaj Marrëveshjeje të anëtarëve të saj ose pjesëmarrësve për të siguruar respektimin e masave për ruajtjen dhe menaxhimin e përcaktuar nga ajo organizatë, ose dakordësim, anëtarët e një organizate të tillë ose pjesëmarrësit në një dakordësim të tillë mund të bien dakord për të kufizuar zbatimin e paragrafit 1 ndërmjet tyre, në lidhje me masat e marra për ruajtjen dhe menaxhimin, të përcaktuara në zonën përkatëse në detet e hapura.

16. Veprimet e ndërmarra nga shtetet e tjera përveç shtetit të flamurit, në lidhje me anijet që janë angazhuar me aktivitetet në kundërshtim me masat nënrajonale ose rajonale për ruajtjen dhe menaxhimin do të jenë proporcionale me shkallën e shkeljes.

17. Kur ka baza të arsyeshme për të dyshuar se një anije peshkimi në det të hapur është pa kombësi, një shtet mund të ngjitet në bord dhe ta inspektojë anijen. Kur provat vërtetohen, shteti mund të ndërmarrë veprime të përshtatshme në përputhje me të drejtën ndërkombëtare.

18. Shteti është përgjegjës për çdo dëm apo humbje të shkaktuar si rezultat i veprimeve të ndërmarra në kuadër të zbatimit të këtij neni, kur këto veprime janë të paligjshme ose tejkalojnë kufijtë e duhur dhe proporcionale, në raport me informacionin e disponueshëm për zbatimin e dispozitave të këtij neni.

Neni 22

Procedurat bazë për ngjitjen në bord dhe inspektimin në përputhje me nenin 21

1. Shteti inspektues do të sigurojë që inspektorët e tij të autorizuar:

a) t'i ia paraqesin dokumentet e identifikimit kapitenit të anijes dhe t'i japin një kopje të tekstit të masave përkatëse të ruajtjes dhe menaxhimit ose të rregullave dhe rregulloreve në fuqi në zonën përkatëse të detit të hapur sipas atyre masave;

- b) t'ia përcjellin njoftimin shtetit të flamurit në momentin e ngjitjes në bord dhe inspektimit;
- c) të mos ndërhyjnë kur kapiteni dëshiron të komunikojë me autoritetet e shtetit të flamurit gjatë ngjitjes në bord dhe inspektimit;
- d) t'i japin kapitenit dhe autoriteteve të shtetit të licencuar një kopje të raportit mbi ngjitjen në bord dhe inspektimin, duke shënuar aty çdo kundërshtim ose deklaratë që kapiteni dëshiron të përfshijë në raport;
- e) të largohen menjëherë nga anija pas përfundimit të inspektimit nëse nuk gjejnë prova të një shkeljeje të rëndë; dhe
- f) të shmangin përdorimin e forcës përveçse rasteve kur është e nevojshme për sigurinë e inspektorëve dhe kur pengohen në kryerjen e detyrave të tyre. Shkalla e forcës së përdorur duhet të jetë në proporcion me rrethanat përkatëse.

2. Inspektorët e një shteti inspektues të autorizuar zyrtarisht do të kenë autoritetin ta inspektojnë anijen, licencën e saj, pajisjet, mjetet, regjistrat, ambientet, peshkun dhe produktet e peshkut, si dhe çdo dokument tjetër përkatës të nevojshëm për të verifikuar respektimin e masave përkatëse të ruajtjes dhe menaxhimit.

3. Shteti i flamurit do të sigurojë që kapitenët e anijeve të:

- a) pranojnë dhe lehtësojnë ngjitjen e menjëhershme dhe të sigurt në bord të inspektorëve;
- b) bashkëpunojnë dhe ndihmojnë në inspektimin e anijes që të bëhet në përputhje me këto procedura;
- c) të mos pengojnë, frikësojnë ose ndërhyjnë tek inspektorët në përmbushjen e detyrave të tyre;
- d) të lejojnë inspektorët të komunikojnë me autoritetet e shtetit të flamurit dhe të shtetit inspektues gjatë ngjitjes në bord dhe inspektimit;
- e) të ofrojnë kushte të arsyeshme, duke përfshirë, sipas rastit, ushqim dhe akomodim për inspektorët; dhe
- f) të lehtësojnë zbarkimin e sigurt të inspektorëve.

4. Në rast se kapiteni i një anijeje refuzon të pranojë ngjitjen në bord dhe inspektimin, në përputhje me këtë nen dhe me nenin 21, shteti i flamurit, përveç rrethanave kur, në përputhje me rregullat, procedurat dhe praktikatat e pranuar ndërkombëtarisht që lidhen me sigurinë në det, është e nevojshme të shtyhet ngjitja në bord dhe inspektimi, do të udhëzojë kapitenin e anijes që t'i nënshtrohet menjëherë ngjitjes në bord dhe inspektimit dhe, nëse kapiteni nuk i bindet një udhëzimi të tillë, do t'ia pezullojë autorizimin e anijes për të peshkuar dhe do të urdhërojë kthimin e saj të menjëhershëm në port. Shteti i flamurit do ta informojë shtetin inspektues mbi veprimet që ka ndërmarrë kur lindin rrethanat e theksuara në këtë paragraf.

Neni 23

Masat e marra nga shteti portual

1. Një shtet portual ka të drejtën dhe detyrimin të marrë masa, në përputhje me të drejtën ndërkombëtare, që të nxisë efektivitetin e masave nënrajonale, rajonale dhe globale për ruajtjen dhe menaxhimin. Kur merr masa të tilla, shteti portual nuk do të diskriminojë në formë ose në realitet anijet e ndonjë shteti.

2. Një shtet portual mund, ndër të tjera, të inspektojë dokumentet, veglat e peshkimit dhe gjahun në bord të anijeve të peshkimit, kur këto anije janë të ankoruara vullnetarisht në portet e këtij shteti ose në терминалет e tij detare.

3. Shtetet mund të miratojnë rregullore që u japin kompetencë autoriteteve përkatëse kombëtare që të ndalojnë zbarkimet dhe transbordimet kur është vërtetuar se peshkimet janë kryer në një mënyrë që cenon efektivitetin e masave nënrajonale, rajonale ose globale për ruajtjen dhe menaxhimin në det të hapur.

4. Ky nen nuk i privon shtetet të ushtrojnë sovranitetin e tyre mbi portet në territorin e tyre, në përputhje me të drejtën ndërkombëtare.

PJESA VII

KËRKESAT E SHTETEVE NË ZHVILLIM

Neni 24

Njohja e kërkesave të veçanta të shteteve në zhvillim

1. Shtetet do t'i japin njohje të plotë kërkesave të veçanta të shteteve në zhvillim për ruajtjen dhe menaxhimin e burimeve peshkore ndërkufitare dhe të burimeve shumëmigruese, si dhe zhvillimin e formave të peshkimit për këto burime. Për këtë qëllim, shtetet, qoftë drejtpërdrejt ose nëpërmjet Programit të Zhvillimit të Kombeve të Bashkuara, Organizatës së Ushqimit dhe Bujqësisë të Kombeve të Bashkuara dhe agjencive të tjera të specializuara, Mekanizmit Global të Mjedisit, Komisionit për Zhvillim të Qëndrueshëm dhe organizatave e organeve të tjera ndërkombëtare dhe rajonale përkatëse, do t'u ofrojnë asistencë shteteve në zhvillim.

2. Në zbatimin e detyrimit për të bashkëpunuar në marrjen e masave për ruajtjen dhe menaxhimin e burimeve peshkore ndërkufitare dhe të burimeve shumëmigruese, shtetet duhet të marrin në konsideratë kërkesat e veçanta të shteteve në zhvillim, në veçanti:

a) cenueshmërinë e shteteve në zhvillim që varen nga shfrytëzimi i burimeve të gjalla detare, përfshirë plotësimin e kërkesave ushqimore të popullsisë të tyre ose përkatëse;

b) nevojën për të shmangur ndikimet e dëmshme dhe për të siguruar akses në burimet peshkore për peshkatarët e vegjël artizanal dhe tradicionalë, gratë që punojnë në sektorin e peshkimit, si dhe popujt autoktonë në shtetet në zhvillim, veçanërisht shtetet e vogla ishullore në zhvillim; dhe

c) nevojën për të siguruar që masa të tilla të mos çojnë në transferim të, drejtpërdrejt ose tërthorazi, të një barre veprimi të tepruar për ruajtjen e shteteve në zhvillim.

Neni 25

Format e bashkëpunimit me shtetet në zhvillim

1. Shtetet do të bashkëpunojnë, qoftë drejtpërdrejt ose nëpërmjet organizatave nënrajonale, rajonale ose globale:

a) që të rrisin kapacitetet e shteteve në zhvillim, në veçanti të atyre më pak të zhvilluara dhe të shteteve të vegjël ishullore në zhvillim, që të ruajnë dhe menaxhojnë burimet peshkore ndërkufitare dhe të burimeve shumëmigruese, si dhe të zhvillojnë peshkimin e tyre nëpër këto burime;

b) që të ndihmojnë shtetet në zhvillim, në veçanti ato më pak të zhvilluara dhe shtetet e vogla ishullore në zhvillim, që t'u mundësohet pjesëmarrja në aktivitete peshkimi në det të hapur për këto burime, përfshirë lehtësimin e aksesit në këto forma peshkimi, në përputhje me nenet 5 dhe 11; dhe

c) që të lehtësojnë pjesëmarrjen e shteteve në zhvillim në organizatat dhe dakordësimet nënrajonale dhe rajonale të menaxhimit të peshkimit.

2. Bashkëpunimi me shtetet në zhvillim, për qëllimet e përcaktuara në këtë nen, do të përfshijë dhënie e ndihmës financiare, ndihmës për zhvillimin e burimeve njerëzore, ndihmës teknike, transferimin e teknologjisë, si edhe nëpërmjet dakordësimeve të ndërmarrjeve të përbashkëta, si dhe shërbimeve këshillimore dhe konsultative.

3. Një ndihmë e tillë do t'i drejtohet, ndër të tjera, posaçërisht:

a) përmirësimit të ruajtjes dhe menaxhimit të burimeve peshkore ndërkufitare dhe të burimeve shumëmigruese nëpërmjet grumbullimit, raportimit, verifikimit, shkëmbimit dhe analizimit të të dhënave të peshkimit dhe informacionit të lidhur me to;

b) vlerësimit të rezervave dhe kërkimit shkencor; dhe

c) monitorimit, kontrollit, mbikëqyrjes, respektimit dhe zbatimit, përfshirë trajnimin dhe forcimin e kapaciteteve në nivel lokal, zhvillimin dhe financimin e programeve kombëtare dhe rajonale të vëzhguesve, si dhe aksesin në teknologji dhe pajisje.

Neni 26

Asistenca e veçantë në zbatimin e kësaj Marrëveshjeje

1. Shtetet do të bashkëpunojnë për të krijuar fonde të veçanta për të ndihmuar shtetet në zhvillim në zbatim të kësaj Marrëveshjeje, duke përfshirë ndihmën për shtetet në zhvillim për të përballuar kostot e përfshira në çdo procedurë për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve ku ato mund të jenë palë.

2. Shtetet dhe organizatat ndërkombëtare duhet t'i ndihmojnë shtetet në zhvillim në krijimin e organizatave ose dakordësimeve të reja nënrajonale, ose rajonale të menaxhimit të peshkimit, ose në forcimin e organizatave, ose dakordësimeve ekzistuese, për ruajtjen dhe menaxhimin e burimeve peshkore ndërkufitare dhe të burimeve shumëmigruese.

PJESA VIII ZGJIDHJA PAQËSORE E MOSMARRËVESHJEVE

Neni 27

Detyrimi për zgjidhjen paqësore të mosmarrëveshjeve

Shtetet kanë detyrimin t'i zgjidhin mosmarrëveshjet e tyre nëpërmjet negociatave, hetimeve, ndërmjetësimit, pajtimit, arbitrazhit, gjykimit, përdorimit të agjencive ose dakordësimeve rajonale, ose mjeteve të tjera paqësore sipas zgjedhjes së tyre.

Neni 28

Parandalimi i mosmarrëveshjeve

Shtetet duhet të bashkëpunojnë për të parandaluar mosmarrëveshjet. Për këtë qëllim, shtetet duhet të bien dakord mbi procedura vendimmarrjeje efikase dhe të përshpejtuara brenda organizatave dhe dakordësimeve nënrajonale, dhe rajonale të menaxhimit të peshkimit, dhe të forcojnë procedurat ekzistuese të vendimmarrjes sipas nevojës.

Neni 29

Mosmarrëveshjet me natyrë teknike

Kur një mosmarrëveshje ka të bëjë me një çështje me natyrë teknike, shtetet e interesuara mund t'ia referojnë mosmarrëveshjen një paneli *ad hoc* ekspertësh të ngritur prej tyre. Paneli duhet të konsultohet me shtetet e interesuara dhe duhet të përpiqet ta zgjidhë mosmarrëveshjen në mënyrë të përshpejtuar, pa iu drejtuar procedurave detyruese për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve.

Neni 30

Procedurat për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve

1. Dispozitat që lidhen me zgjidhjen e mosmarrëveshjeve, të parashikuara në pjesën XV, të Konventës, zbatohen në mënyrë reciproke për çdo mosmarrëveshje midis shteteve palë në këtë Marrëveshje që ka të bëjë me interpretimin ose zbatimin e kësaj Marrëveshjeje, pavarësisht nëse ato janë ose jo, gjithashtu, palë në Konventë.

2. Dispozitat që lidhen me zgjidhjen e mosmarrëveshjeve, të përcaktuara në pjesën XV, të Konventës, zbatohen në mënyrë reciproke për çdo mosmarrëveshje midis shteteve palë në këtë Marrëveshje që ka të bëjë me interpretimin ose zbatimin e një marrëveshjeje peshkimi nënrajonale, rajonale ose globale që lidhet me burimet peshkore ndërkufitare ose me burimet shumëmigruese, ku ato janë palë, përfshirë çdo mosmarrëveshje që ka të bëjë me ruajtjen dhe menaxhimin e këtyre burimeve, pavarësisht nëse ato janë ose jo, gjithashtu, palë në Konventë.

3. Çdo procedurë e pranuar nga një shtet palë në këtë Marrëveshje dhe në Konventë, në përputhje me nenin 287 të Konventës, do të zbatohet për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve sipas kësaj pjese, përveç rasteve kur shteti palë, në momentin e nënshkrimit, ratifikimit ose aderimit në këtë

Marrëveshje, ose në çdo moment pas saj, ka pranuar një procedurë tjetër, në përputhje me nenin 287 për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve sipas kësaj pjese.

4. Një shtet palë në këtë Marrëveshje që nuk është palë në Konventë, në momentin e nënshkrimit, ratifikimit ose aderimit në këtë Marrëveshje, ose në çdo moment pas saj, është i lirë të zgjedhë, me anë të një deklaratë me shkrim, një ose më shumë nga mjetet e parashikuara në paragrafin 1, të nenit 287, të Konventës, për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve sipas kësaj pjese. Neni 287 zbatohet për një deklaratë të tillë, si dhe për çdo mosmarrëveshje ku ky shtet është palë dhe që nuk mbulohet nga një deklaratë në fuqi. Për qëllimet e pajtimit dhe arbitrazhit, në përputhje me shtojcat V, VII dhe VIII të Konventës, një shtet i tillë ka të drejtë të emërojë ndërmjetësues, arbitra dhe ekspertë për t'u përfshirë në listat e parashikuara në nenin 2, të shtojcës V, nenin 2, të shtojcës VII dhe nenin 2, të shtojcës VIII, për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve sipas kësaj pjese.

5. Çdo gjykatë apo gjykatë arbitrazhi që i është paraqitur një mosmarrëveshje sipas kësaj pjese do të zbatojë dispozitat përkatëse të Konventës, të kësaj Marrëveshjeje dhe të çdo marrëveshjeje peshkimi nënrajonale, rajonale ose globale përkatëse, si dhe standardet përgjithësisht të pranura për ruajtjen dhe menaxhimin e burimeve të gjalla detare dhe rregullat e tjera të së drejtës ndërkombëtare që nuk janë në kundërshtim me Konventën, me synimin për të siguruar ruajtjen e burimeve peshkore ndërkufitare dhe të burimeve shumëmigruese përkatëse.

Neni 31

Masat e përkohshme

1. Në pritje të zgjidhjes së një mosmarrëveshjeje në përputhje me këtë pjesë, palët në mosmarrëveshje duhet të bëjnë çdo përpjekje për të hyrë në dakordësime të përkohshme me natyrë praktike.

2. Pa cenuar nenin 290 të Konventës, gjykata ose gjykata e arbitrazhit, ku është paraqitur mosmarrëveshja në përputhje me këtë pjesë mund të përcaktojë çdo masë të përkohshme që e konsideron të përshtatshme në rrethana të caktuara për të mbrojtur të drejtat përkatëse të palëve në mosmarrëveshje ose për të parandaluar dëmtimin e burimeve përkatëse, si edhe në rrethanat e parashikuara në paragrafin 5, të nenit 7 dhe në paragrafin 2, të nenit 16.

3. Një shtet palë në këtë Marrëveshje që nuk është palë në Konventë mund të deklarojë se, pavarësisht nga paragrafi 5, i nenit 290 të Konventës, Gjykata Ndërkombëtare për të Drejtën e Detit nuk ka të drejtë të përcaktojë, modifikojë ose heqë masa të përkohshme pa pëlqimin e atij shteti.

Neni 32

Kufizimet në zbatueshmërinë e procedurave për zgjidhjen e mosmarrëveshjeve

Neni 297, paragrafi 3, i Konventës zbatohet, gjithashtu, edhe për këtë Marrëveshje.

PJESA IX

SHTETET JOPALË NË KËTË MARRËVESHJE

Neni 33

Shtetet jopalë në këtë Marrëveshje

1. Shtetet palë duhet të inkurajojnë shtetet jopalë në këtë Marrëveshje që të bëhen palë në të dhe të miratojnë ligje dhe rregullore në përputhje me dispozitat e saj.

2. Shtetet palë duhet të marrin masa në përputhje me këtë Marrëveshje dhe të drejtën ndërkombëtare për të penguar aktivitetet e anijeve që mbajnë flamurin e shteteve jopalë, të cilat cenojnë zbatimin efektiv të kësaj Marrëveshjeje.

PJESA X

MIRËBESIMI DHE SHPËRDORIMI I TË DREJTAVE

Neni 34

Mirëbesimi dhe shpërdorimi i të drejtave

Shtetet palë duhet të përmbushin me mirëbesim detyrimet e marra përsipër sipas kësaj Marrëveshjeje dhe duhet të ushtrojnë të drejtat e njohura në këtë Marrëveshje në një mënyrë që nuk do të përbënte shpërdorim të së drejtës.

PJESA XI

PËRGJEGJËSIA DHE DETYRIMET

Neni 35

Përgjegjësia dhe detyrimet

Shtetet palë mbajnë përgjegjësi, në përputhje me të drejtën ndërkombëtare, për çdo dëm ose humbje që u atribuohet atyre në lidhje me këtë Marrëveshje.

PJESA XII

KONFERENCA E RISHIKIMIT

Neni 36

Konferenca e rishikimit

1. Katër vjet pas datës së hyrjes në fuqi të kësaj Marrëveshjeje, Sekretari i Përgjithshëm i Kombeve të Bashkuara do të thërrasë një konferencë, me qëllim vlerësimin e efektivitetit të kësaj Marrëveshjeje në sigurimin e ruajtjes dhe menaxhimit të burimeve peshkore ndërkufitare dhe të burimeve shumëmigruës. Sekretari i Përgjithshëm do të ftojë në konferencë të gjitha shtetet palë dhe ato shtete e subjekte që kanë të drejtë të bëhen palë në këtë Marrëveshje, si edhe ato organizata ndërqeveritare dhe joqeveritare që kanë të drejtë të marrin pjesë si vëzhgues.

2. Konferenca do të rishikojë dhe vlerësojë përshtatshmërinë e dispozitave të kësaj Marrëveshjeje dhe, nëse është e nevojshme, do të propozojë mjete për forcimin e përmbajtjes dhe metodave të zbatimit të atyre dispozitave, me qëllim adresim më të mirë të problemeve të vazhdueshme në ruajtjen dhe menaxhimin e burimeve peshkore ndërkufitare dhe të burimeve shumëmigruës.

PJESA XIII

DISPOZITAT PËRFUNDIMTARE

Neni 37

Nënshkrimi

Kjo Marrëveshje do të jetë e hapur për nënshkrim nga të gjitha shtetet dhe subjektet e tjera të përmendura në nenin 1, paragrafi 2(b), dhe do të mbetet e hapur për nënshkrim në Selinë e Kombeve të Bashkuara për një periudhë dymbëdhjetë mujore që nga data katër e dhjetorit të 1995.

Neni 38

Ratifikimi

Kjo Marrëveshje i nënshtrohet ratifikimit nga shtetet dhe subjektet e tjera të përmendura në nenin 1, paragrafi 2(b). Instrumentet e ratifikimit do të depozitohen pranë Sekretarit të Përgjithshëm të Kombeve të Bashkuara.

Neni 39
Aderimi

Kjo Marrëveshje do të mbetet e hapur për aderim nga shtetet dhe subjektet e tjera të përmendura në nenin 1, paragrafi 2 (b). Instrumentet e aderimit do të depozitohen pranë Sekretarit të Përgjithshëm të Kombeve të Bashkuara.

Neni 40
Hyrja në fuqi

1. Kjo Marrëveshje do të hyjë në fuqi 30 ditë pas datës së depozitimit të instrumentit të tridhjetë të ratifikimit ose aderimit.

2. Për çdo shtet ose subjekt që ratifikon Marrëveshjen ose aderon në të pas depozitimit të instrumentit të tridhjetë të ratifikimit ose aderimit, kjo Marrëveshje do të hyjë në fuqi ditën e tridhjetë pas depozitimit të instrumentit të tij të ratifikimit ose aderimit.

Neni 41
Zbatimi i përkohshëm

1. Kjo Marrëveshje do të zbatohet përkohësisht nga një shtet ose subjekt që jep pëlqimin për zbatimin e saj të përkohshëm duke e njoftuar depozitarin me shkrim. Ky zbatim i përkohshëm do të hyjë në fuqi nga data e marrjes së njoftimit.

2. Zbatimi i përkohshëm nga një shtet ose subjekt do të përfundojë me hyrjen në fuqi të kësaj Marrëveshjeje për atë shtet ose subjekt, ose me njoftimin me shkrim nga ai shtet ose subjekt drejtuar depozitarit për qëllimin e tij për të ndërprerë zbatimin e përkohshëm.

Neni 42
Rezervat dhe përjashtimet

Nuk mund të bëhen rezerva ose përjashtime ndaj kësaj Marrëveshjeje.

Neni 43
Deklaratat dhe qëndrimet

Neni 42 nuk e pengon një shtet ose subjekt, në momentin e nënshkrimit, ratifikimit ose aderimit në këtë Marrëveshje, që të bëjë deklarata ose shpreh qëndrime, pavarësisht nga formulimi ose emërtimi i tyre, me qëllim, ndër të tjera, harmonizimin e ligjeve dhe rregulloreve të tij me dispozitat e kësaj Marrëveshjeje, me kusht që këto deklarata ose qëndrime të mos synojnë përjashtimin, ose modifikimin e forcës juridike të dispozitave të kësaj Marrëveshjeje në zbatimin e tyre për atë shtet ose subjekt.

Neni 44
Marrëdhënia me marrëveshjet e tjera

1. Kjo Marrëveshje nuk do ndryshojë të drejtat dhe detyrimet e shteteve palë që rrjedhin nga marrëveshje të tjera në përputhje me këtë Marrëveshje dhe që nuk ndikojnë në ushtrimin nga shtetet e tjera palë të të drejtave të tyre ose në përmbushjen e detyrimeve të tyre sipas kësaj Marrëveshjeje.

2. Dy ose më shumë shtete palë mund të lidhin marrëveshje që të ndryshojnë ose pezullojnë zbatimin e dispozitave të kësaj Marrëveshjeje, të cilat zbatohen vetëm për marrëdhëniet mes tyre, me kusht që këto marrëveshje të mos lidhen me ndonjë dispozitë, devijimi i së cilës është i papajtueshëm me zbatimin efektiv të objektit dhe qëllimin e kësaj Marrëveshjeje, dhe me kusht që këto marrëveshje të mos cenojnë zbatimin e parimeve themelore të përfshira në të, si dhe që dispozitat e këtyre

marrëveshjeve të mos ndikojnë në ushtrimin nga shtetet e tjera palë të të drejtave të tyre ose në përmbushjen e detyrimeve të tyre sipas kësaj Marrëveshjeje.

3. Shtetet palë që synojnë të lidhin një marrëveshje të përmendur në paragrafin 2 do të njoftojnë shtetet e tjera palë, nëpërmjet depozitarit të kësaj Marrëveshjeje, nën objektin e tyre për të lidhur marrëveshjen dhe për ndryshimin ose pezullimin që ajo parashikon.

Neni 45 **Ndryshimi**

1. Një shtet palë mund të propozojë, në një komunikim me shkrim drejtuar Sekretarit të Përgjithshëm të Kombeve të Bashkuara, ndryshime për këtë Marrëveshje dhe të kërkojë thirrjen e një konference për t'i shqyrtuar këto ndryshime të propozuara. Sekretari i Përgjithshëm do ta shpërndajë këtë komunikim tek të gjitha shtetet palë. Nëse, brenda gjashtë muajve nga data e shpërndarjes së komunikimit, jo më pak se gjysma e shteteve palë i përgjigjen pozitivisht kërkesës, Sekretari i Përgjithshëm do të thërrasë konferencën.

2. Procedura e zbatueshme e vendimmarrjes në konferencën e ndryshimeve, thirrur sipas paragrafit 1, do të jetë e njëjtë me atë që zbatohet në Konferencën e Kombeve të Bashkuara për Burimet Peshkore Ndërkufitare dhe Burimet Shumëmigruese, përveç rasteve kur konferenca vendos ndryshe. Konferenca duhet të bëjë çdo përpjekje për të arritur marrëveshje për çdo ndryshim nëpërmjet konsensusit, dhe nuk duhet të ketë votim mbi to derisa të jenë shteruar të gjitha përpjekjet për arritjen e konsensusit.

3. Pasi të miratohen, ndryshimet e kësaj Marrëveshjeje do të jenë të hapura për nënshkrim në Selinë e Kombeve të Bashkuara nga shtetet palë për një periudhë dymbëdhjetë mujore nga data e miratimit, përveç rasteve kur vetë ndryshimi parashikon ndryshe.

4. Nenet 38, 39, 47 dhe 50 zbatohen për të gjitha ndryshimet e kësaj Marrëveshjeje.

5. Ndryshimet e kësaj Marrëveshjeje do të hyjnë në fuqi për shtetet palë që i ratifikojnë ose aderojnë ato ditën e tridhjetë pas depozitimit të instrumenteve të ratifikimit ose aderimit nga dy të tretat e shteteve palë. Më pas, për çdo shtet palë që ratifikon ose aderon në një ndryshim pas depozitimit të numrit të kërkuar të instrumenteve të tilla, ndryshimi do të hyjë në fuqi ditën e tridhjetë pas depozitimit të instrumentit të tij të ratifikimit ose aderimit.

6. Një ndryshim mund të parashikojë që një numër më i vogël ose më i madh ratifikimesh ose aderimesh të kërkojë për hyrjen e tij në fuqi më tepër sesa ai që kërkohet nga ky nen.

7. Një shtet që bëhet palë në këtë Marrëveshje pas hyrjes në fuqi të ndryshimeve në përputhje me paragrafin 5, në mungesë të shprehjes së një qëllimi të ndryshëm nga ai shtet:

a) do të konsiderohet si palë në këtë Marrëveshje, ashtu siç është ndryshuar; dhe

b) do të konsiderohet si palë në Marrëveshjen e pandryshuar në marrëdhënie me çdo shtet palë që nuk është i detyruar nga ndryshimi.

Neni 46 **Denoncimi**

1. Një shtet palë mund ta denoncojë këtë Marrëveshje, duke njoftuar me shkrim Sekretarin e Përgjithshëm të Kombeve të Bashkuara dhe mund të japë arsyet e tij. Mosparashtrimi i arsyeve nuk ndikon në vlefshmërinë e denoncimit. Denoncimi do të hyjë në fuqi një vit pas datës së marrjes së njoftimit, përveç rasteve kur njoftimi përcakton një datë më të vonë.

2. Denoncimi nuk do të ndikojë në asnjë mënyrë në detyrimin e ndonjë shteti palë për të përmbushur çdo detyrim të përfshirë në këtë Marrëveshje, të cilit ai do t'i nënshtrohej sipas së drejtës ndërkombëtare, pavarësisht nga kjo Marrëveshje.

Neni 47 **Pjesëmarrja e organizatave ndërkombëtare**

1. Në rastet kur një organizatë ndërkombëtare, e përmendur në aneksin IX, neni 1, të Konventës, nuk ka kompetencë mbi të gjitha çështjet e rregulluara nga kjo Marrëveshje, aneksi IX i Konventës do të zbatohet në mënyrë reciproke për pjesëmarrjen e një organizate të tillë ndërkombëtare në këtë Marrëveshje, me përjashtim të dispozitave vijuese të atij aneksi, të cilat nuk do të zbatohen:

- a) neni 2, fjalia e parë; dhe
- b) neni 3, paragrafi 1.

2. Në rastet kur organizata ndërkombëtare, e përmendur në aneksin IX, neni 1, të Konventës, ka kompetencë mbi të gjitha çështjet e rregulluara nga kjo Marrëveshje, atëherë do të zbatohen dispozitat e mëposhtme për pjesëmarrjen e një organizate të tillë ndërkombëtare në këtë Marrëveshje:

a) në momentin e nënshkrimit ose aderimit, organizata ndërkombëtare do të paraqesë një deklaratë, duke pohuar:

- i. se ka kompetencë mbi të gjitha çështjet e rregulluara nga kjo Marrëveshje;
- ii. se, për këtë arsye, shtetet anëtare të saj nuk do të bëhen shtete palë, përveç se për territore për të cilat organizata ndërkombëtare nuk ka përgjegjësi; dhe
- iii. se pranon të drejtat dhe detyrimet e shteteve sipas kësaj Marrëveshjeje;

b) pjesëmarrja e një organizate të tillë ndërkombëtare në asnjë rast nuk do t'u japë shteteve anëtare të organizatës ndërkombëtare të drejta sipas kësaj Marrëveshjeje;

c) në rast mosmarrëveshjeje për detyrimet e ndonjëris prej organizatave ndërkombëtare sipas kësaj Marrëveshjeje dhe detyrimeve të saj sipas marrëveshjes që krijon organizatën ndërkombëtare apo të çdo akti që lidhet me të, do të mbizotërojnë detyrimet sipas kësaj Marrëveshjeje.

Neni 48 **Shtojcat**

1. Shtojcat janë pjesë përbërëse e kësaj Marrëveshjeje dhe, përveç rasteve kur parashikohet shprehimisht ndryshe, një referencë ndaj kësaj Marrëveshjeje apo ndaj njëris prej pjesëve të saj do të përfshijë një referencë të shtojcave përkatëse.

2. Shtojcat mund të rishikohen herë pas here nga shtetet palë. Këto rishikime do të bazohen mbi konsiderata shkencore dhe teknike. Pavarësisht dispozitave të nenit 45, nëse rishikimi i një shtojce miratohet me konsensus në një mbledhje të shteteve palë, ajo do të përfshihet në këtë Marrëveshje dhe do të hyjë në fuqi që nga data e miratimit të saj ose nga një datë tjetër e përcaktuar në vetërishikim. Nëse rishikimi i një shtojce nuk miratohet me konsensus në një mbledhje të tillë, atëherë do të zbatohen procedurat e ndryshimit të përcaktuara në nenin 45.

Neni 49 **Depozitari**

Sekretari i Përgjithshëm i Kombeve të Bashkuara do të jetë depozitari i kësaj Marrëveshjeje dhe i çdo ndryshimi ose rishikimi të saj.

Neni 50 **Tekste autentike**

Tekstet në gjuhët arabe, kineze, angleze, frënge, ruse dhe spanjolle të kësaj Marrëveshjeje janë njësoj autentike.

NË DËSHMI TË KËSAJ, nënshkruesit e mëposhtëm fuqiplotë, të autorizuar në mënyrë të rregullt, për këtë qëllim, e kanë nënshkruar këtë Marrëveshje.

E HAPUR PËR NËNSHKRIM në Nju Jork, më datë katër dhjetor, një mijë e nëntëqind e nëntëdhjetë e pesë, në origjinal, në gjuhët arabe, kineze, angleze, frënge, ruse dhe spanjolle.

SHTOJCA I

KËRKESAT STANDARDE PËR GRUMBULLIMIN DHE SHPËRNDARJEN E TË DHËNAVE

Neni 1

Parimet e përgjithshme

1. Grumbullimi, përpilimi dhe analiza në kohë e të dhënave janë themelore për ruajtjen dhe menaxhimin efektiv të burimeve peshkore ndërkufitare dhe të burimeve shumëmigruese. Për këtë qëllim, të dhënat nga aktivitetet e peshkimit për këto burime në det të hapur dhe ato në zonat brenda juridiksionit kombëtar janë të domosdoshme dhe duhet të grumbullohen e përpilohen në atë mënyrë që të mundësojë analiza statistikore për qëllime të ruajtjes dhe menaxhimit të burimeve peshkore. Këto të dhëna përfshijnë statistikën e peshkimit dhe të sforcos së peshkimit, si edhe informacione të tjera të lidhura me peshkimin, si të dhënat mbi anijet dhe të dhëna të tjera për standardizimin e sforcos së peshkimit. Të dhënat e grumbulluara duhet të përfshijnë, gjithashtu, informacion mbi speciet joobjekt peshkimi dhe ato të lidhura ose të varura. Të gjitha të dhënat duhet të verifikohen për të siguruar saktësinë e tyre. Konfidencialiteti i të dhënave të papërpunuara do të ruhet. Shpërndarja e këtyre të dhënave do t'i nënshtrohet kushteve sipas të cilave ato janë vënë në dispozicion.

2. Ndihma, duke përfshirë trajnimin, si edhe ndihmën financiare dhe teknike, do t'u ofrohet shteteve në zhvillim me qëllim që të ngrenë kapacitet në fushën e ruajtjes dhe menaxhimit të burimeve të gjalla detare. Ndihma duhet të fokusohet në forcimin e kapacitetit për zbatimin e grumbullimit dhe verifikimit të të dhënave, programeve të vëzhgimit, analizës së të dhënave dhe projekteve kërkimore që mbështesin vlerësimin e burimeve. Duhet të promovohet përfshirja sa më e plotë e shkencëtarëve dhe menaxherëve nga shtetet në zhvillim, në ruajtjen dhe menaxhimin e burimeve peshkore ndërkufitare dhe të burimeve shumëmigruese.

Neni 2

Parimet e grumbullimit, përpilimit dhe shkëmbimit të të dhënave

Parimet e përgjithshme të mëposhtme duhet të merren në konsideratë gjatë përcaktimit të parametrave për grumbullimin, përpilimin dhe shkëmbimin e të dhënave nga veprimtaritë e peshkimit për burimet peshkore ndërkufitare dhe burimet shumëmigruese:

a) Shtetet duhet të sigurojnë që të dhënat të grumbullohen nga anijet që mbajnë flamurin e tyre mbi aktivitetet e peshkimit, sipas karakteristikave operacionale të secilës forme peshkimi (p.sh.: çdo operacion i veçantë peshkimi, me setin e tij të rrjetave rrethore apo jorrethore për çdo kohëzgjatje, gjuetinë e tufës së peshqve me grep me filispanjë apo kallam dhe operacionet e peshkimit me grep të fiksuar në anësore dhe me të dhënat e duhura për të mundësuar vlerësimin efektiv të burimeve);

b) Shtetet duhet të sigurojnë që të dhënat e peshkimit të verifikohen nëpërmjet një sistemi të përshtatshëm;

c) Shtetet duhet të përpilojnë të dhënat e lidhura me peshkimin dhe të dhënat shkencore mbështetëse dhe t'ia paraqesin ato në një format të dakordësuar dhe në kohën e duhur organizatës ose dakordësimin nënrajonal ose rajonal të menaxhimit të peshkimit, kur një e tillë ekziston. Përndryshe, shtetet duhet të bashkëpunojnë për shkëmbimin e të dhënave ose drejtpërdrejt, ose nëpërmjet mekanizmave të tjerë bashkëpunues rënë dakord mes tyre;

d) Shtetet duhet të bien dakord, brenda kuadrit të organizatave ose dakordësimeve të menaxhimit të peshkimit nënrajonal ose rajonal apo mbi specifikimin e të dhënave dhe formatin në të cilin ato do të paraqiten, në përputhje me këtë shtojcë dhe duke marrë parasysh natyrën e burimeve, dhe peshkimit për ato burime në rajon. Organizata apo marrëveshje të tilla duhet t'u kërkojnë shteteve joanëtare ose jopjesëmarrëse të paraqesin të dhëna në lidhje me veprimtaritë përkatëse të peshkimit nga anijet që mbajnë flamurin e tyre;

e) organizata ose dakordësimet të tilla do t'i përpilojnë të dhënat dhe do t'i vënë ato në dispozicion, në kohën e duhur dhe në një format të dakordësuar, për të gjitha shtetet e interesuara, sipas kushteve të përcaktuara nga organizata ose dakordësimet; dhe

f) ekspertët shkencor të shtetit të flamurit dhe ata nga organizata ose dakordësimi përkatës i menaxhimit të peshkimit nënrajonat ose rajonal duhet t'i analizojnë të dhënat, qoftë veçmas ose së bashku, sipas rastit.

Neni 3

Të dhënat bazë të peshkimit

1. Shtetet do t'i grumbullojnë dhe do t'i vënë në dispozicion të organizatës ose dakordësimi përkatës të menaxhimit të peshkimit, në nivel nënrajonat ose rajonal, llojet e mëposhtme të të dhënave, me detajet e duhura për të mundësuar vlerësimin efektiv të burimeve, në përputhje me procedurat e dakorduara:

- a) periudhat kohore të statistikave të peshkimit dhe sforcos sipas formave të peshkimit dhe flotës;
- b) peshkimin total në numër, peshën nominale ose të dyja, sipas specieve (si për speciet objekt, dhe joobjekti peshkimi), sipas rastit për secilën formë peshkimi. [Pesha nominale përcaktohet nga Organizata e Ushqimit dhe Bujqësisë e Kombeve të Bashkuara si ekuivalenti i peshës së gjallë të zbarkimeve];
- c) statistika për hedhurinat, duke përfshirë vlerësimet kur të jetë e nevojshme, të raportuara si numër ose peshë nominale sipas specieve, sipas rastit për secilën formë peshkimi;
- d) statistika mbi sforcon e peshkimit, të përshtatshme për secilën formë peshkimi; dhe
- e) vendndodhjen e aktiviteteve të peshkimit, datën dhe kohën e peshkimit, dhe statistikat e tjera mbi operacionet e peshkimit sipas rastit.

2. Shtetet do të mbledhin, gjithashtu, sipas rastit, dhe do t'ia paraqesin organizatës ose dakordësimi përkatës të menaxhimit të peshkimit nënrajonat ose rajonal, informacionin mbështetës për vlerësimin e burimeve, duke përfshirë:

- a) përbërjen e gjahut sipas gjatësisë, peshës dhe seksit;
- b) informacione të tjera biologjike që mbështesin vlerësimin e burimeve, si të dhënat mbi moshën, rritjen, rekrutimin, shpërndarjen dhe identitetin e burimeve; dhe
- c) kërkime të tjera përkatëse, duke përfshirë anketat mbi sasinë, anketat mbi biomasa, studimet hidro-akustike, kërkimet mbi faktorët mjedisorë që ndikojnë në sasinë e burimeve, si edhe studimet oqeanografike dhe ekologjike.

Neni 4

Të dhënat dhe informacioni mbi anijet

1. Shtetet duhet të mbledhin llojet e mëposhtme të të dhënave të lidhura me anijet për standardizimin e përbërjes së flotës dhe fuqisë së peshkimit të anijeve, si dhe për konvertimin midis masave të ndryshme të sforcos gjatë analizës së të dhënave të gjahut dhe sforcos:

- a) identifikimi i anijes, flamurit dhe portit të regjistrimit;
- b) tipi i anijes;
- c) specifikimet e anijes (p.sh.: materiali i ndërtimit, data e ndërtimit, gjatësia e regjistruar, tonazhi bruto i regjistruar, fuqia e motorëve kryesorë, kapaciteti i hambarit dhe metodat e ruajtjes së gjahut);
- d) përshkrimi i veglave të peshkimit (p.sh.: llojet, specifikimet e veglave dhe sasia).

2. Shteti i flamurit do të sigurojë informacionin e mëposhtëm:

- a) pajisjet e lundrimit dhe të përcaktimit të pozicionit;
- b) pajisjet e komunikimit dhe komunikimin ndërkombëtar në radio;
- c) madhësinë e ekuipazhit.

Neni 5

Raportimi

Një shtet duhet të sigurojë që anijet që mbajnë flamurin e tij t'i dërgojnë administratës së tij kombëtare të peshkimit dhe, kur të jetë rënë dakord, organizatës ose dakordësimi përkatës nënrajonat

ose rajonal të menaxhimit të peshkimit, të dhënat mbi zënien dhe sforcin, duke përfshirë të dhënat mbi operacionet e peshkimit në detin e hapur, në intervalet e nevojshme kohore për të përmbushur kërkesat kombëtare dhe detyrimet rajonale e ndërkombëtare. Këto të dhëna, kur të jetë e nevojshme, duhet të transmetohen me radio, teletext, faks ose transmetim satelitor apo me mjete të tjera.

Neni 6

Verifikimi i të dhënave

Shtetet ose, sipas rastit, organizatat ose dakordësimet përkatëse nënrajonale, ose rajonale të menaxhimit të peshkimit duhet të krijojnë mekanizma për verifikimin e të dhënave të peshkimit, të tilla si:

- a) verifikimi i pozicionit nëpërmjet sistemeve të monitorimit të anijeve;
- b) programe të vëzhgimit shkencorë për të monitoruar peshkimin, sforcot, përbërjen e zënies (speciet objekt dhe joobjekt peshkimi) dhe hollësi të tjera të operacioneve të peshkimit;
- c) raportet mbi udhëtimet e anijes, të zbarkimit dhe të transbordimit; dhe
- d) kampionimi në port.

Neni 7

Shkëmbimi i të dhënave

1. Të dhënat e grumbulluara nga shtetet e flamurit duhet të ndahen me shtetet e tjera të flamurit dhe shtetet bregdetare përkatëse, nëpërmjet organizatave ose dakordësimeve të duhura nënrajonale ose rajonale të menaxhimit të peshkimit. Këto organizata ose dakordësime do të përpilojnë të dhënat dhe do t'i vënë ato në dispozicion në kohë dhe në një format të rënë dakord për të gjitha shtetet e interesuara, sipas kushteve të përcaktuara nga organizata ose dakordësimi, duke ruajtur konfidencialitetin e të dhënave të papërpunuara, dhe, sa të jetë e mundur, duhet të zhvillojnë sisteme bazash të të dhënash që sigurojnë metoda efikase në të dhëna.

2. Në nivel global, mbledhja dhe shpërndarja e të dhënave duhet të kryhet nëpërmjet Organizatës së Ushqimit dhe Bujqësisë të Kombeve të Bashkuara (FAO). Kur nuk ekziston një organizatë ose dakordësim nënrajonale ose rajonale për menaxhimin e peshkimit, ajo organizatë mund të ushtrojë të njëjtin funksion edhe në nivel nënrajonale ose rajonale, me dakordësim me shtetet përkatëse.

SHTOJCA II

UDHËZIME PËR ZBATIMIN E PIKAVE TË REFERENCËS PARAPRAKE NË RUAJTJEN DHE MENAXHIMIN E RESURSEVE NDËRKUFITARE DHE TË RESURSEVE SHUMËMIGRUESE TË PESHQVE

1. Një pikë referimi paraprake është një praktikë e vlerësuar, e nxjerrë nëpërmjet një procedure shkencore të rënë dakord, e cila i korrespondon gjendjes së burimit dhe të peshkimit, dhe që mund të përdoret si udhërrëfyes për menaxhimin e peshkimit.

2. Duhet të përdoren dy lloje pikash reference paraprake: pikat e referencës së ruajtjes apo kufizimit, dhe pikat e referencës së menaxhimit apo objektivit. Pikat kufizuese vendosin kufij që synojnë të kufizojnë shfrytëzimin brenda kufijve biologjikë të sigurt, brenda të cilëve resurset mund të prodhojnë rendimentin maksimal të qëndrueshëm. Pikat objektive të referencës kanë për qëllim arritjen e objektivave të menaxhimit.

3. Pikat e referencës paraprake duhet të jenë specifike për secilin resurs, për të marrë parasysh, ndër të tjera, kapacitetin riprodhues, qëndrueshmërinë e secilit resurs dhe karakteristikat e peshkimit që e shfrytëzon atë resurs, si dhe faktorët e tjerë të ngordhjes dhe burimet e mëdha të pasigurta.

4. Strategjitë e menaxhimit do të synojnë të ruajnë ose të rivendosin popullatat e resurseve të peshkuara, dhe aty ku të jetë e nevojshme, edhe speciet e lidhura ose të varura, në nivele që janë në përputhje me pikat e referencës paraprake të rëna dakord më parë. Këto pika referimi do të përdoren

për të nxitur masat e paracaktuara të ruajtjes dhe menaxhimit të paracaktuara. Strategjitë e menaxhimit do të përfshijnë masa që mund të zbatohen kur afrohen pikat e referencës paraprahe.

5. Strategjitë e menaxhimit të peshkimit do të sigurojnë që rreziku i tejkalimit të pikave kufizuese të referencës të jetë shumë i ulët. Nëse një resurs bie nën një pikë kufizuese të referencës ose është në rrezik të rënies nën një pikë të tillë, duhet të iniciohen masa të ruajtjes dhe menaxhimit për të lehtësuar rikuperimin e resursit. Strategjitë e menaxhimit të peshkimit do të sigurojnë që pikat objektive të referencës të mos tejkalojnë mesataren.

6. Kur informacioni për përcaktimin e pikave të referencës për një peshkim është i pakët ose mungon, duhet të vendosen pika referimi provizore. Pikat provizore të referencës mund të përcaktohen në analogji me resurse të ngjashme dhe më të njohura. Në situata të tilla, aktiviteti i peshkimit do t'i nënshtrohet një monitorimi të shtuar në mënyrë që të mundësohet rishikimi i pikave provizore të referencës sapo të jenë të disponueshme informacione më të përmirësuara.

7. Norma e ngordhjes së gjahut që gjeneron rendimentin maksimal të qëndrueshëm duhet të konsiderohet si një standard minimal për pikat kufizuese të referencës. Për resurset që nuk janë të mbipeshkuara, strategjitë e menaxhimit të peshkimit do të sigurojnë që ngordhja nga peshkimi të mos e tejkalojë atë që korrespondon me rendimentin maksimal të qëndrueshëm, dhe që biomasa të mos bjerë nën një prag të paracaktuar. Për resurset e mbipeshkuara, biomasa që do të prodhonte rendimentin maksimal të qëndrueshëm mund të shërbejë si një objektiv për rigjenerim.

AGREEMENT FOR THE IMPLEMENTATION OF THE PROVISIONS OF
THE UNITED NATIONS CONVENTION ON THE LAW OF THE SEA
OF 10 DECEMBER 1982 RELATING TO THE CONSERVATION AND
MANAGEMENT OF STRADDLING FISH STOCKS AND HIGHLY
MIGRATORY FISH STOCKS

UNITED NATIONS
1995

AGREEMENT FOR THE IMPLEMENTATION OF THE PROVISIONS
OF THE UNITED NATIONS CONVENTION ON THE LAW OF THE
SEA OF 10 DECEMBER 1982 RELATING TO THE CONSERVATION
AND MANAGEMENT OF STRADDLING FISH STOCKS AND HIGHLY
MIGRATORY FISH STOCKS

The States Parties to this Agreement,

Recalling the relevant provisions of the United Nations Convention
on the Law of the Sea of 10 December 1982,

Determined to ensure the long-term conservation and sustainable use
of straddling fish stocks and highly migratory fish stocks,

Resolved to improve cooperation between States to that end,

Calling for more effective enforcement by flag States, port States
and coastal States of the conservation and management measures adopted
for such stocks,

Seeking to address in particular the problems identified in
chapter 17, programme area C, of Agenda 21 adopted by the United Nations
Conference on Environment and Development, namely, that the management
of high seas fisheries is inadequate in many areas and that some
resources are overutilized; noting that there are problems of
unregulated fishing, over-capitalization, excessive fleet size, vessel
reflagging to escape controls, insufficiently selective gear, unreliable
databases and lack of sufficient cooperation between States,

Committing themselves to responsible fisheries,

Conscious of the need to avoid adverse impacts on the marine
environment, preserve biodiversity, maintain the integrity of marine
ecosystems and minimize the risk of long-term or irreversible effects of
fishing operations,

Recognizing the need for specific assistance, including financial, scientific and technological assistance, in order that developing States can participate effectively in the conservation, management and sustainable use of straddling fish stocks and highly migratory fish stocks,

Convinced that an agreement for the implementation of the relevant provisions of the Convention would best serve these purposes and contribute to the maintenance of international peace and security,

Affirming that matters not regulated by the Convention or by this Agreement continue to be governed by the rules and principles of general international law,

Have agreed as follows:

PART I

GENERAL PROVISIONS

Article 1

Use of terms and scope

1. For the purposes of this Agreement:

(a) "Convention" means the United Nations Convention on the Law of the Sea of 10 December 1982;

(b) "conservation and management measures" means measures to conserve and manage one or more species of living marine resources that are adopted and applied consistent with the relevant rules of international law as reflected in the Convention and this Agreement;

(c) "fish" includes molluscs and crustaceans except those belonging to sedentary species as defined in article 77 of the Convention; and

(d) "arrangement" means a cooperative mechanism established in accordance with the Convention and this Agreement by two or more States for the purpose, inter alia, of establishing conservation and management measures in a subregion or region for one or more straddling fish stocks or highly migratory fish stocks.

2. (a) "States Parties" means States which have consented to be bound by this Agreement and for which the Agreement is in force.

(b) This Agreement applies mutatis mutandis:

(i) to any entity referred to in article 305, paragraph 1 (c), (d) and (e), of the Convention and

(ii) subject to article 47, to any entity referred to as an "international organization" in Annex IX, article 1, of the Convention

which becomes a Party to this Agreement, and to that extent "States Parties" refers to those entities.

3. This Agreement applies mutatis mutandis to other fishing entities whose vessels fish on the high seas.

Article 2

Objective

The objective of this Agreement is to ensure the long-term conservation and sustainable use of straddling fish stocks and highly migratory fish stocks through effective implementation of the relevant provisions of the Convention.

Article 3

Application

1. Unless otherwise provided, this Agreement applies to the conservation and management of straddling fish stocks and highly migratory fish stocks beyond areas under national jurisdiction, except that articles 6 and 7 apply also to the conservation and management of such stocks within areas under national jurisdiction, subject to the different legal regimes that apply within areas under national jurisdiction and in areas beyond national jurisdiction as provided for in the Convention.
2. In the exercise of its sovereign rights for the purpose of exploring and exploiting, conserving and managing straddling fish stocks and highly migratory fish stocks within areas under national jurisdiction, the coastal State shall apply mutatis mutandis the general principles enumerated in article 5.
3. States shall give due consideration to the respective capacities of developing States to apply articles 5, 6 and 7 within areas under national jurisdiction and their need for assistance as provided for in this Agreement. To this end, Part VII applies mutatis mutandis in respect of areas under national jurisdiction.

Article 4

Relationship between this Agreement and the Convention

Nothing in this Agreement shall prejudice the rights, jurisdiction and duties of States under the Convention. This Agreement shall be interpreted and applied in the context of and in a manner consistent with the Convention.

PART II

CONSERVATION AND MANAGEMENT OF STRADDLING FISH STOCKS AND HIGHLY MIGRATORY FISH STOCKS

Article 5

General principles

In order to conserve and manage straddling fish stocks and highly migratory fish stocks, coastal States and States fishing on the high seas shall, in giving effect to their duty to cooperate in accordance with the Convention:

(a) adopt measures to ensure long-term sustainability of straddling fish stocks and highly migratory fish stocks and promote the objective of their optimum utilization;

(b) ensure that such measures are based on the best scientific evidence available and are designed to maintain or restore stocks at levels capable of producing maximum sustainable yield, as qualified by relevant environmental and economic factors, including the special requirements of developing States, and taking into account fishing patterns, the interdependence of stocks and any generally recommended international minimum standards, whether subregional, regional or global;

(c) apply the precautionary approach in accordance with article 6;

(d) assess the impacts of fishing, other human activities and environmental factors on target stocks and species belonging to the same ecosystem or associated with or dependent upon the target stocks;

(e) adopt, where necessary, conservation and management measures for species belonging to the same ecosystem or associated with or dependent upon the target stocks, with a view to maintaining or restoring populations of such species above levels at which their reproduction may become seriously threatened;

(f) minimize pollution, waste, discards, catch by lost or abandoned gear, catch of non-target species, both fish and non-fish species, (hereinafter referred to as non-target species) and impacts on associated or dependent species, in particular endangered species, through measures including, to the extent practicable, the development and use of selective, environmentally safe and cost-effective fishing gear and techniques;

(g) protect biodiversity in the marine environment;

(h) take measures to prevent or eliminate overfishing and excess fishing capacity and to ensure that levels of fishing effort do not exceed those commensurate with the sustainable use of fishery resources;

(i) take into account the interests of artisanal and subsistence fishers;

(j) collect and share, in a timely manner, complete and accurate data concerning fishing activities on, inter alia, vessel position, catch of target and non-target species and fishing effort, as set out in Annex I, as well as information from national and international research programmes;

(k) promote and conduct scientific research and develop appropriate technologies in support of fishery conservation and management; and

(l) implement and enforce conservation and management measures through effective monitoring, control and surveillance.

Article 6

Application of the precautionary approach

1. States shall apply the precautionary approach widely to conservation, management and exploitation of straddling fish stocks and highly migratory fish stocks in order to protect the living marine resources and preserve the marine environment.

2. States shall be more cautious when information is uncertain, unreliable or inadequate. The absence of adequate scientific information shall not be used as a reason for postponing or failing to take conservation and management measures.

3. In implementing the precautionary approach, States shall:

(a) improve decision-making for fishery resource conservation and management by obtaining and sharing the best scientific information available and implementing improved techniques for dealing with risk and uncertainty;

(b) apply the guidelines set out in Annex II and determine, on the basis of the best scientific information available, stock-specific reference points and the action to be taken if they are exceeded;

(c) take into account, inter alia, uncertainties relating to the size and productivity of the stocks, reference points, stock condition in relation to such reference points, levels and distribution of fishing mortality and the impact of fishing activities on non-target and associated or dependent species, as well as existing and predicted oceanic, environmental and socio-economic conditions; and

(d) develop data collection and research programmes to assess the impact of fishing on non-target and associated or dependent species and their environment, and adopt plans which are necessary to ensure the conservation of such species and to protect habitats of special concern.

4. States shall take measures to ensure that, when reference points are approached, they will not be exceeded. In the event that they are exceeded, States shall, without delay, take the action determined under paragraph 3 (b) to restore the stocks.

5. Where the status of target stocks or non-target or associated or dependent species is of concern, States shall subject such stocks and species to enhanced monitoring in order to review their status and the efficacy of conservation and management measures. They shall revise those measures regularly in the light of new information.

6. For new or exploratory fisheries, States shall adopt as soon as possible cautious conservation and management measures, including, inter alia, catch limits and effort limits. Such measures shall remain in force until there are sufficient data to allow assessment of the impact of the fisheries on the long-term sustainability of the stocks, whereupon conservation and management measures based on that assessment shall be implemented. The latter measures shall, if appropriate, allow for the gradual development of the fisheries.

7. If a natural phenomenon has a significant adverse impact on the status of straddling fish stocks or highly migratory fish stocks, States shall adopt conservation and management measures on an emergency basis to ensure that fishing activity does not exacerbate such adverse impact. States shall also adopt such measures on an emergency basis where fishing activity presents a serious threat to the sustainability of such stocks. Measures taken on an emergency basis shall be temporary and shall be based on the best scientific evidence available.

Article 7

Compatibility of conservation and management measures

1. Without prejudice to the sovereign rights of coastal States for the purpose of exploring and exploiting, conserving and managing the living marine resources within areas under national jurisdiction as provided for in the Convention, and the right of all States for their nationals to engage in fishing on the high seas in accordance with the Convention:

(a) with respect to straddling fish stocks, the relevant coastal States and the States whose nationals fish for such stocks in the adjacent high seas area shall seek, either directly or through the appropriate mechanisms for cooperation provided for in Part III, to agree upon the measures necessary for the conservation of these stocks in the adjacent high seas area;

(b) with respect to highly migratory fish stocks, the relevant coastal States and other States whose nationals fish for such stocks in the region shall cooperate, either directly or through the appropriate mechanisms for cooperation provided for in Part III, with a view to ensuring conservation and promoting the objective of optimum utilization of such stocks throughout the region, both within and beyond the areas under national jurisdiction.

2. Conservation and management measures established for the high seas and those adopted for areas under national jurisdiction shall be compatible in order to ensure conservation and management of the straddling fish stocks and highly migratory fish stocks in their entirety. To this end, coastal States and States fishing on the high seas have a duty to cooperate for the purpose of achieving compatible measures in respect of such stocks. In determining compatible conservation and management measures, States shall:

(a) take into account the conservation and management measures adopted and applied in accordance with article 61 of the Convention in respect of the same stocks by coastal States within areas under national jurisdiction and ensure that measures established in respect of such stocks for the high seas do not undermine the effectiveness of such measures;

(b) take into account previously agreed measures established and applied for the high seas in accordance with the Convention in respect of the same stocks by relevant coastal States and States fishing on the high seas;

(c) take into account previously agreed measures established and applied in accordance with the Convention in respect of the same stocks by a subregional or regional fisheries management organization or arrangement;

(d) take into account the biological unity and other biological characteristics of the stocks and the relationships between the distribution of the stocks, the fisheries and the geographical particularities of the region concerned, including the extent to which the stocks occur and are fished in areas under national jurisdiction;

(e) take into account the respective dependence of the coastal States and the States fishing on the high seas on the stocks concerned; and

(f) ensure that such measures do not result in harmful impact on the living marine resources as a whole.

3. In giving effect to their duty to cooperate, States shall make every effort to agree on compatible conservation and management measures within a reasonable period of time.

4. If no agreement can be reached within a reasonable period of time, any of the States concerned may invoke the procedures for the settlement of disputes provided for in Part VIII.

5. Pending agreement on compatible conservation and management measures, the States concerned, in a spirit of understanding and cooperation, shall make every effort to enter into provisional arrangements of a practical nature. In the event that they are unable to agree on such arrangements, any of the States concerned may, for the purpose of obtaining provisional measures, submit the dispute to a court or tribunal in accordance with the procedures for the settlement of disputes provided for in Part VIII.

6. Provisional arrangements or measures entered into or prescribed pursuant to paragraph 5 shall take into account the provisions of this Part, shall have due regard to the rights and obligations of all States concerned, shall not jeopardize or hamper the reaching of final agreement on compatible conservation and management measures and shall be without prejudice to the final outcome of any dispute settlement procedure.

7. Coastal States shall regularly inform States fishing on the high seas in the subregion or region, either directly or through appropriate subregional or regional fisheries management organizations or arrangements, or through other appropriate means, of the measures they have adopted for straddling fish stocks and highly migratory fish stocks within areas under their national jurisdiction.

8. States fishing on the high seas shall regularly inform other interested States, either directly or through appropriate subregional or regional fisheries management organizations or arrangements, or through other appropriate means, of the measures they have adopted for regulating the activities of vessels flying their flag which fish for such stocks on the high seas.

PART III

MECHANISMS FOR INTERNATIONAL COOPERATION CONCERNING STRADDLING FISH STOCKS AND HIGHLY MIGRATORY FISH STOCKS

Article 8

Cooperation for conservation and management

1. Coastal States and States fishing on the high seas shall, in accordance with the Convention, pursue cooperation in relation to straddling fish stocks and highly migratory fish stocks either directly or through appropriate subregional or regional fisheries management organizations or arrangements, taking into account the specific characteristics of the subregion or region, to ensure effective conservation and management of such stocks.

2. States shall enter into consultations in good faith and without delay, particularly where there is evidence that the straddling fish stocks and highly migratory fish stocks concerned may be under threat of over-exploitation or where a new fishery is being developed for such stocks. To this end, consultations may be initiated at the request of any interested State with a view to establishing appropriate arrangements to ensure conservation and management of the stocks. Pending agreement on such arrangements, States shall observe the provisions of this Agreement and shall act in good faith and with due regard to the rights, interests and duties of other States.

3. Where a subregional or regional fisheries management organization or arrangement has the competence to establish conservation and management measures for particular straddling fish stocks or highly migratory fish stocks, States fishing for the stocks on the high seas and relevant coastal States shall give effect to their duty to cooperate by becoming members of such organization or participants in such arrangement, or by agreeing to apply the conservation and management measures established by such organization or arrangement. States having a real interest in the fisheries concerned may become members of such organization or participants in such arrangement. The terms of participation in such organization or arrangement shall not preclude such States from membership or participation; nor shall they be applied in a manner which discriminates against any State or group of States having a real interest in the fisheries concerned.

4. Only those States which are members of such an organization or participants in such an arrangement, or which agree to apply the conservation and management measures established by such organization or arrangement, shall have access to the fishery resources to which those measures apply.

5. Where there is no subregional or regional fisheries management organization or arrangement to establish conservation and management measures for a particular straddling fish stock or highly migratory fish stock, relevant coastal States and States fishing on the high seas for such stock in the subregion or region shall cooperate to establish such an organization or enter into other appropriate arrangements to ensure conservation and management of such stock and shall participate in the work of the organization or arrangement.

6. Any State intending to propose that action be taken by an intergovernmental organization having competence with respect to living resources should, where such action would have a significant effect on conservation and management measures already established by a competent subregional or regional fisheries management organization or arrangement, consult through that organization or arrangement with its members or participants. To the extent practicable, such consultation should take place prior to the submission of the proposal to the intergovernmental organization.

Article 9

Subregional and regional fisheries management organizations and arrangements

1. In establishing subregional or regional fisheries management organizations or in entering into subregional or regional fisheries management arrangements for straddling fish stocks and highly migratory fish stocks, States shall agree, inter alia, on:

(a) the stocks to which conservation and management measures apply, taking into account the biological characteristics of the stocks concerned and the nature of the fisheries involved;

(b) the area of application, taking into account article 7, paragraph 1, and the characteristics of the subregion or region, including socio-economic, geographical and environmental factors;

(c) the relationship between the work of the new organization or arrangement and the role, objectives and operations of any relevant existing fisheries management organizations or arrangements; and

(d) the mechanisms by which the organization or arrangement will obtain scientific advice and review the status of the stocks, including, where appropriate, the establishment of a scientific advisory body.

2. States cooperating in the formation of a subregional or regional fisheries management organization or arrangement shall inform other States which they are aware have a real interest in the work of the proposed organization or arrangement of such cooperation.

Article 10

Functions of subregional and regional fisheries management organizations and arrangements

In fulfilling their obligation to cooperate through subregional or regional fisheries management organizations or arrangements, States shall:

(a) agree on and comply with conservation and management measures to ensure the long-term sustainability of straddling fish stocks and highly migratory fish stocks;

(b) agree, as appropriate, on participatory rights such as allocations of allowable catch or levels of fishing effort;

(c) adopt and apply any generally recommended international minimum standards for the responsible conduct of fishing operations;

(d) obtain and evaluate scientific advice, review the status of the stocks and assess the impact of fishing on non-target and associated or dependent species;

(e) agree on standards for collection, reporting, verification and exchange of data on fisheries for the stocks;

(f) compile and disseminate accurate and complete statistical data, as described in Annex I, to ensure that the best scientific evidence is available, while maintaining confidentiality where appropriate;

(g) promote and conduct scientific assessments of the stocks and relevant research and disseminate the results thereof;

(h) establish appropriate cooperative mechanisms for effective monitoring, control, surveillance and enforcement;

(i) agree on means by which the fishing interests of new members of the organization or new participants in the arrangement will be accommodated;

(j) agree on decision-making procedures which facilitate the adoption of conservation and management measures in a timely and effective manner;

(k) promote the peaceful settlement of disputes in accordance with Part VIII;

(l) ensure the full cooperation of their relevant national agencies and industries in implementing the recommendations and decisions of the organization or arrangement; and

(m) give due publicity to the conservation and management measures established by the organization or arrangement.

Article 11

New members or participants

In determining the nature and extent of participatory rights for new members of a subregional or regional fisheries management organization, or for new participants in a subregional or regional fisheries management arrangement, States shall take into account, inter alia:

(a) the status of the straddling fish stocks and highly migratory fish stocks and the existing level of fishing effort in the fishery;

(b) the respective interests, fishing patterns and fishing practices of new and existing members or participants;

(c) the respective contributions of new and existing members or participants to conservation and management of the stocks, to the collection and provision of accurate data and to the conduct of scientific research on the stocks;

(d) the needs of coastal fishing communities which are dependent mainly on fishing for the stocks;

(e) the needs of coastal States whose economies are overwhelmingly dependent on the exploitation of living marine resources; and

/...

(f) the interests of developing States from the subregion or region in whose areas of national jurisdiction the stocks also occur.

Article 12

Transparency in activities of subregional and regional fisheries management organizations and arrangements

1. States shall provide for transparency in the decision-making process and other activities of subregional and regional fisheries management organizations and arrangements.
2. Representatives from other intergovernmental organizations and representatives from non-governmental organizations concerned with straddling fish stocks and highly migratory fish stocks shall be afforded the opportunity to take part in meetings of subregional and regional fisheries management organizations and arrangements as observers or otherwise, as appropriate, in accordance with the procedures of the organization or arrangement concerned. Such procedures shall not be unduly restrictive in this respect. Such intergovernmental organizations and non-governmental organizations shall have timely access to the records and reports of such organizations and arrangements, subject to the procedural rules on access to them.

Article 13

Strengthening of existing organizations and arrangements

States shall cooperate to strengthen existing subregional and regional fisheries management organizations and arrangements in order to improve their effectiveness in establishing and implementing conservation and management measures for straddling fish stocks and highly migratory fish stocks.

Article 14

Collection and provision of information and cooperation in scientific research

1. States shall ensure that fishing vessels flying their flag provide such information as may be necessary in order to fulfil their obligations under this Agreement. To this end, States shall in accordance with Annex I:

(a) collect and exchange scientific, technical and statistical data with respect to fisheries for straddling fish stocks and highly migratory fish stocks;

(b) ensure that data are collected in sufficient detail to facilitate effective stock assessment and are provided in a timely manner to fulfil the requirements of subregional or regional fisheries management organizations or arrangements; and

(c) take appropriate measures to verify the accuracy of such data.

2. States shall cooperate, either directly or through subregional or regional fisheries management organizations or arrangements:

(a) to agree on the specification of data and the format in which they are to be provided to such organizations or arrangements, taking into account the nature of the stocks and the fisheries for those stocks; and

(b) to develop and share analytical techniques and stock assessment methodologies to improve measures for the conservation and management of straddling fish stocks and highly migratory fish stocks.

3. Consistent with Part XIII of the Convention, States shall cooperate, either directly or through competent international organizations, to strengthen scientific research capacity in the field of fisheries and promote scientific research related to the conservation and management of straddling fish stocks and highly migratory fish stocks for the benefit of all. To this end, a State or the competent international organization conducting such research beyond areas under

national jurisdiction shall actively promote the publication and dissemination to any interested States of the results of that research and information relating to its objectives and methods and, to the extent practicable, shall facilitate the participation of scientists' from those States in such research.

Article 15

Enclosed and semi-enclosed seas

In implementing this Agreement in an enclosed or semi-enclosed sea, States shall take into account the natural characteristics of that sea and shall also act in a manner consistent with Part IX of the Convention and other relevant provisions thereof.

Article 16

Areas of high seas surrounded entirely by an area under the national jurisdiction of a single State

1. States fishing for straddling fish stocks and highly migratory fish stocks in an area of the high seas surrounded entirely by an area under the national jurisdiction of a single State and the latter State shall cooperate to establish conservation and management measures in respect of those stocks in the high seas area. Having regard to the natural characteristics of the area, States shall pay special attention to the establishment of compatible conservation and management measures for such stocks pursuant to article 7. Measures taken in respect of the high seas shall take into account the rights, duties and interests of the coastal State under the Convention, shall be based on the best scientific evidence available and shall also take into account any conservation and management measures adopted and applied in respect of the same stocks in accordance with article 61 of the Convention by the coastal State in the area under national jurisdiction. States shall also agree on measures for monitoring, control, surveillance and enforcement to ensure compliance with the conservation and management measures in respect of the high seas.

2. Pursuant to article 8, States shall act in good faith and make every effort to agree without delay on conservation and management measures to be applied in the carrying out of fishing operations in the area referred to in paragraph 1. If, within a reasonable period of time, the fishing States concerned and the coastal State are unable to agree on such measures, they shall, having regard to paragraph 1, apply article 7, paragraphs 4, 5 and 6, relating to provisional arrangements or measures. Pending the establishment of such provisional arrangements or measures, the States concerned shall take measures in respect of vessels flying their flag in order that they not engage in fisheries which could undermine the stocks concerned.

PART IV

NON-MEMBERS AND NON-PARTICIPANTS

Article 17

Non-members of organizations and non-participants in arrangements

1. A State which is not a member of a subregional or regional fisheries management organization or is not a participant in a subregional or regional fisheries management arrangement, and which does not otherwise agree to apply the conservation and management measures established by such organization or arrangement, is not discharged from the obligation to cooperate, in accordance with the Convention and this Agreement, in the conservation and management of the relevant straddling fish stocks and highly migratory fish stocks.

2. Such State shall not authorize vessels flying its flag to engage in fishing operations for the straddling fish stocks or highly migratory fish stocks which are subject to the conservation and management measures established by such organization or arrangement.

3. States which are members of a subregional or regional fisheries management organization or participants in a subregional or regional fisheries management arrangement shall, individually or jointly, request the fishing entities referred to in article 1, paragraph 3, which have

fishing vessels in the relevant area to cooperate fully with such organization or arrangement in implementing the conservation and management measures it has established, with a view to having such measures applied de facto as extensively as possible to fishing activities in the relevant area. Such fishing entities shall enjoy benefits from participation in the fishery commensurate with their commitment to comply with conservation and management measures in respect of the stocks.

4. States which are members of such organization or participants in such arrangement shall exchange information with respect to the activities of fishing vessels flying the flags of States which are neither members of the organization nor participants in the arrangement and which are engaged in fishing operations for the relevant stocks. They shall take measures consistent with this Agreement and international law to deter activities of such vessels which undermine the effectiveness of subregional or regional conservation and management measures.

PART V

DUTIES OF THE FLAG STATE

Article 18

Duties of the flag State

1. A State whose vessels fish on the high seas shall take such measures as may be necessary to ensure that vessels flying its flag comply with subregional and regional conservation and management measures and that such vessels do not engage in any activity which undermines the effectiveness of such measures.
2. A State shall authorize the use of vessels flying its flag for fishing on the high seas only where it is able to exercise effectively its responsibilities in respect of such vessels under the Convention and this Agreement.
3. Measures to be taken by a State in respect of vessels flying its flag shall include:

(a) control of such vessels on the high seas by means of fishing licences, authorizations or permits, in accordance with any applicable procedures agreed at the subregional, regional or global level;

(b) establishment of regulations:

(i) to apply terms and conditions to the licence, authorization or permit sufficient to fulfil any subregional, regional or global obligations of the flag State;

(ii) to prohibit fishing on the high seas by vessels which are not duly licensed or authorized to fish, or fishing on the high seas by vessels otherwise than in accordance with the terms and conditions of a licence, authorization or permit;

(iii) to require vessels fishing on the high seas to carry the licence, authorization or permit on board at all times and to produce it on demand for inspection by a duly authorized person; and

(iv) to ensure that vessels flying its flag do not conduct unauthorized fishing within areas under the national jurisdiction of other States;

(c) establishment of a national record of fishing vessels authorized to fish on the high seas and provision of access to the information contained in that record on request by directly interested States, taking into account any national laws of the flag State regarding the release of such information;

(d) requirements for marking of fishing vessels and fishing gear for identification in accordance with uniform and internationally recognizable vessel and gear marking systems, such as the Food and Agriculture Organization of the United Nations Standard Specifications for the Marking and Identification of Fishing Vessels;

(e) requirements for recording and timely reporting of vessel position, catch of target and non-target species, fishing effort and other relevant fisheries data in accordance with subregional, regional and global standards for collection of such data;

(f) requirements for verifying the catch of target and non-target species through such means as observer programmes, inspection schemes, unloading reports, supervision of transshipment and monitoring of landed catches and market statistics;

(g) monitoring, control and surveillance of such vessels, their fishing operations and related activities by, inter alia:

(i) the implementation of national inspection schemes and subregional and regional schemes for cooperation in enforcement pursuant to articles 21 and 22, including requirements for such vessels to permit access by duly authorized inspectors from other States;

(ii) the implementation of national observer programmes and subregional and regional observer programmes in which the flag State is a participant, including requirements for such vessels to permit access by observers from other States to carry out the functions agreed under the programmes; and

(iii) the development and implementation of vessel monitoring systems, including, as appropriate, satellite transmitter systems, in accordance with any national programmes and those which have been subregionally, regionally or globally agreed among the States concerned;

(h) regulation of transshipment on the high seas to ensure that the effectiveness of conservation and management measures is not undermined; and

(i) regulation of fishing activities to ensure compliance with subregional, regional or global measures, including those aimed at minimizing catches of non-target species.

4. Where there is a subregionally, regionally or globally agreed system of monitoring, control and surveillance in effect, States shall ensure that the measures they impose on vessels flying their flag are compatible with that system.

PART VI

COMPLIANCE AND ENFORCEMENT

Article 19

Compliance and enforcement
by the flag State

1. A State shall ensure compliance by vessels flying its flag with subregional and regional conservation and management measures for straddling fish stocks and highly migratory fish stocks. To this end, that State shall:

(a) enforce such measures irrespective of where violations occur;

(b) investigate immediately and fully any alleged violation of subregional or regional conservation and management measures, which may include the physical inspection of the vessels concerned, and report promptly to the State alleging the violation and the relevant subregional or regional organization or arrangement on the progress and outcome of the investigation;

(c) require any vessel flying its flag to give information to the investigating authority regarding vessel position, catches, fishing gear, fishing operations and related activities in the area of an alleged violation;

(d) if satisfied that sufficient evidence is available in respect of an alleged violation, refer the case to its authorities with a view to instituting proceedings without delay in accordance with its laws and, where appropriate, detain the vessel concerned; and

(e) ensure that, where it has been established, in accordance with its laws, a vessel has been involved in the commission of a serious violation of such measures, the vessel does not engage in fishing operations on the high seas until such time as all outstanding sanctions imposed by the flag State in respect of the violation have been complied with.

2. All investigations and judicial proceedings shall be carried out expeditiously. Sanctions applicable in respect of violations shall be adequate in severity to be effective in securing compliance and to discourage violations wherever they occur and shall deprive offenders of the benefits accruing from their illegal activities. Measures applicable in respect of masters and other officers of fishing vessels shall include provisions which may permit, inter alia, refusal, withdrawal or suspension of authorizations to serve as masters or officers on such vessels.

Article 20

International cooperation in enforcement

1. States shall cooperate, either directly or through subregional or regional fisheries management organizations or arrangements, to ensure compliance with and enforcement of subregional and regional conservation and management measures for straddling fish stocks and highly migratory fish stocks.

2. A flag State conducting an investigation of an alleged violation of conservation and management measures for straddling fish stocks or highly migratory fish stocks may request the assistance of any other State whose cooperation may be useful in the conduct of that investigation. All States shall endeavour to meet reasonable requests made by a flag State in connection with such investigations.

3. A flag State may undertake such investigations directly, in cooperation with other interested States or through the relevant subregional or regional fisheries management organization or arrangement. Information on the progress and outcome of the investigations shall be provided to all States having an interest in, or affected by, the alleged violation.

4. States shall assist each other in identifying vessels reported to have engaged in activities undermining the effectiveness of subregional, regional or global conservation and management measures.

5. States shall, to the extent permitted by national laws and regulations, establish arrangements for making available to prosecuting authorities in other States evidence relating to alleged violations of such measures.

6. Where there are reasonable grounds for believing that a vessel on the high seas has been engaged in unauthorized fishing within an area under the jurisdiction of a coastal State, the flag State of that vessel, at the request of the coastal State concerned, shall immediately and fully investigate the matter. The flag State shall cooperate with the coastal State in taking appropriate enforcement action in such cases and may authorize the relevant authorities of the coastal State to board and inspect the vessel on the high seas. This paragraph is without prejudice to article 111 of the Convention.

7. States Parties which are members of a subregional or regional fisheries management organization or participants in a subregional or regional fisheries management arrangement may take action in accordance with international law, including through recourse to subregional or regional procedures established for this purpose, to deter vessels which have engaged in activities which undermine the effectiveness of or otherwise violate the conservation and management measures established by that organization or arrangement from fishing on the high seas in the subregion or region until such time as appropriate action is taken by the flag State.

Article 21

Subregional and regional cooperation in enforcement

1. In any high seas area covered by a subregional or regional fisheries management organization or arrangement, a State Party which is a member of such organization or a participant in such arrangement may, through its duly authorized inspectors, board and inspect, in accordance with paragraph 2, fishing vessels flying the flag of another State Party to this Agreement, whether or not such State Party is also a member of the organization or a participant in the arrangement, for the purpose of ensuring compliance with conservation and management measures for

straddling fish stocks and highly migratory fish stocks established by that organization or arrangement.

2. States shall establish, through subregional or regional fisheries management organizations or arrangements, procedures for boarding and inspection pursuant to paragraph 1, as well as procedures to implement other provisions of this article. Such procedures shall be consistent with this article and the basic procedures set out in article 22 and shall not discriminate against non-members of the organization or non-participants in the arrangement. Boarding and inspection as well as any subsequent enforcement action shall be conducted in accordance with such procedures. States shall give due publicity to procedures established pursuant to this paragraph.

3. If, within two years of the adoption of this Agreement, any organization or arrangement has not established such procedures, boarding and inspection pursuant to paragraph 1, as well as any subsequent enforcement action, shall, pending the establishment of such procedures, be conducted in accordance with this article and the basic procedures set out in article 22.

4. Prior to taking action under this article, inspecting States shall, either directly or through the relevant subregional or regional fisheries management organization or arrangement, inform all States whose vessels fish on the high seas in the subregion or region of the form of identification issued to their duly authorized inspectors. The vessels used for boarding and inspection shall be clearly marked and identifiable as being on government service. At the time of becoming a Party to this Agreement, a State shall designate an appropriate authority to receive notifications pursuant to this article and shall give due publicity of such designation through the relevant subregional or regional fisheries management organization or arrangement.

5. Where, following a boarding and inspection, there are clear grounds for believing that a vessel has engaged in any activity contrary to the conservation and management measures referred to in paragraph 1, the inspecting State shall, where appropriate, secure evidence and shall promptly notify the flag State of the alleged violation.

6. The flag State shall respond to the notification referred to in paragraph 5 within three working days of its receipt, or such other period as may be prescribed in procedures established in accordance with paragraph 2, and shall either:

(a) fulfil, without delay, its obligations under article 19 to investigate and, if evidence so warrants, take enforcement action with respect to the vessel, in which case it shall promptly inform the inspecting State of the results of the investigation and of any enforcement action taken; or

(b) authorize the inspecting State to investigate.

7. Where the flag State authorizes the inspecting State to investigate an alleged violation, the inspecting State shall, without delay, communicate the results of that investigation to the flag State. The flag State shall, if evidence so warrants, fulfil its obligations to take enforcement action with respect to the vessel. Alternatively, the flag State may authorize the inspecting State to take such enforcement action as the flag State may specify with respect to the vessel, consistent with the rights and obligations of the flag State under this Agreement.

8. Where, following boarding and inspection, there are clear grounds for believing that a vessel has committed a serious violation, and the flag State has either failed to respond or failed to take action as required under paragraphs 6 or 7, the inspectors may remain on board and secure evidence and may require the master to assist in further investigation including, where appropriate, by bringing the vessel without delay to the nearest appropriate port, or to such other port as may be specified in procedures established in accordance with paragraph 2. The inspecting State shall immediately inform the flag State of the name of the port to which the vessel is to proceed. The inspecting State and the flag State and, as appropriate, the port State shall take all necessary steps to ensure the well-being of the crew regardless of their nationality.

9. The inspecting State shall inform the flag State and the relevant organization or the participants in the relevant arrangement of the results of any further investigation.

10. The inspecting State shall require its inspectors to observe generally accepted international regulations, procedures and practices relating to the safety of the vessel and the crew, minimize interference with fishing operations and, to the extent practicable, avoid action which would adversely affect the quality of the catch on board. The inspecting State shall ensure that boarding and inspection is not conducted in a manner that would constitute harassment of any fishing vessel.

11. For the purposes of this article, a serious violation means:

(a) fishing without a valid licence, authorization or permit issued by the flag State in accordance with article 18, paragraph 3 (a);

(b) failing to maintain accurate records of catch and catch-related data, as required by the relevant subregional or regional fisheries management organization or arrangement, or serious misreporting of catch, contrary to the catch reporting requirements of such organization or arrangement;

(c) fishing in a closed area, fishing during a closed season or fishing without, or after attainment of, a quota established by the relevant subregional or regional fisheries management organization or arrangement;

(d) directed fishing for a stock which is subject to a moratorium or for which fishing is prohibited;

(e) using prohibited fishing gear;

(f) falsifying or concealing the markings, identity or registration of a fishing vessel;

(g) concealing, tampering with or disposing of evidence relating to an investigation;

(h) multiple violations which together constitute a serious disregard of conservation and management measures; or

(i) such other violations as may be specified in procedures established by the relevant subregional or regional fisheries management organization or arrangement.

12. Notwithstanding the other provisions of this article, the flag State may, at any time, take action to fulfil its obligations under article 19 with respect to an alleged violation. Where the vessel is under the direction of the inspecting State, the inspecting State shall, at the request of the flag State, release the vessel to the flag State along with full information on the progress and outcome of its investigation.

13. This article is without prejudice to the right of the flag State to take any measures, including proceedings to impose penalties, according to its laws.

14. This article applies mutatis mutandis to boarding and inspection by a State Party which is a member of a subregional or regional fisheries management organization or a participant in a subregional or regional fisheries management arrangement and which has clear grounds for believing that a fishing vessel flying the flag of another State Party has engaged in any activity contrary to relevant conservation and management measures referred to in paragraph 1 in the high seas area covered by such organization or arrangement, and such vessel has subsequently, during the same fishing trip, entered into an area under the national jurisdiction of the inspecting State.

15. Where a subregional or regional fisheries management organization or arrangement has established an alternative mechanism which effectively discharges the obligation under this Agreement of its members or participants to ensure compliance with the conservation and management measures established by the organization or arrangement, members of such organization or participants in such arrangement may agree to limit the application of paragraph 1 as between themselves in respect of the conservation and management measures which have been established in the relevant high seas area.

16. Action taken by States other than the flag State in respect of vessels having engaged in activities contrary to subregional or regional conservation and management measures shall be proportionate to the seriousness of the violation.

17. Where there are reasonable grounds for suspecting that a fishing vessel on the high seas is without nationality, a State may board and inspect the vessel. Where evidence so warrants, the State may take such action as may be appropriate in accordance with international law.

18. States shall be liable for damage or loss attributable to them arising from action taken pursuant to this article when such action is unlawful or exceeds that reasonably required in the light of available information to implement the provisions of this article.

Article 22

Basic procedures for boarding and inspection pursuant to article 21

1. The inspecting State shall ensure that its duly authorized inspectors:

(a) present credentials to the master of the vessel and produce a copy of the text of the relevant conservation and management measures or rules and regulations in force in the high seas area in question pursuant to those measures;

(b) initiate notice to the flag State at the time of the boarding and inspection;

(c) do not interfere with the master's ability to communicate with the authorities of the flag State during the boarding and inspection;

(d) provide a copy of a report on the boarding and inspection to the master and to the authorities of the flag State, noting therein any objection or statement which the master wishes to have included in the report;

(e) promptly leave the vessel following completion of the inspection if they find no evidence of a serious violation; and

(f) avoid the use of force except when and to the degree necessary to ensure the safety of the inspectors and where the inspectors are

obstructed in the execution of their duties. The degree of force used shall not exceed that reasonably required in the circumstances.

2. The duly authorized inspectors of an inspecting State shall have the authority to inspect the vessel, its licence, gear, equipment, records, facilities, fish and fish products and any relevant documents necessary to verify compliance with the relevant conservation and management measures.

3. The flag State shall ensure that vessel masters:

(a) accept and facilitate prompt and safe boarding by the inspectors;

(b) cooperate with and assist in the inspection of the vessel conducted pursuant to these procedures;

(c) do not obstruct, intimidate or interfere with the inspectors in the performance of their duties;

(d) allow the inspectors to communicate with the authorities of the flag State and the inspecting State during the boarding and inspection;

(e) provide reasonable facilities, including, where appropriate, food and accommodation, to the inspectors; and

(f) facilitate safe disembarkation by the inspectors.

4. In the event that the master of a vessel refuses to accept boarding and inspection in accordance with this article and article 21, the flag State shall, except in circumstances where, in accordance with generally accepted international regulations, procedures and practices relating to safety at sea, it is necessary to delay the boarding and inspection, direct the master of the vessel to submit immediately to boarding and inspection and, if the master does not comply with such direction, shall suspend the vessel's authorization to fish and order the vessel to return immediately to port. The flag State shall advise the inspecting State of the action it has taken when the circumstances referred to in this paragraph arise.

Article 23

Measures taken by a port State

1. A port State has the right and the duty to take measures, in accordance with international law, to promote the effectiveness of subregional, regional and global conservation and management measures. When taking such measures a port State shall not discriminate in form or in fact against the vessels of any State.
2. A port State may, inter alia, inspect documents, fishing gear and catch on board fishing vessels, when such vessels are voluntarily in its ports or at its offshore terminals.
3. States may adopt regulations empowering the relevant national authorities to prohibit landings and transshipments where it has been established that the catch has been taken in a manner which undermines the effectiveness of subregional, regional or global conservation and management measures on the high seas.
4. Nothing in this article affects the exercise by States of their sovereignty over ports in their territory in accordance with international law.

PART VII

REQUIREMENTS OF DEVELOPING STATES

Article 24

Recognition of the special requirements of developing States

1. States shall give full recognition to the special requirements of developing States in relation to conservation and management of straddling fish stocks and highly migratory fish stocks and development of fisheries for such stocks. To this end, States shall, either directly or through the United Nations Development Programme, the Food

and Agriculture Organization of the United Nations and other specialized agencies, the Global Environment Facility, the Commission on Sustainable Development and other appropriate international and regional organizations and bodies, provide assistance to developing States.

2. In giving effect to the duty to cooperate in the establishment of conservation and management measures for straddling fish stocks and highly migratory fish stocks, States shall take into account the special requirements of developing States, in particular:

(a) the vulnerability of developing States which are dependent on the exploitation of living marine resources, including for meeting the nutritional requirements of their populations or parts thereof;

(b) the need to avoid adverse impacts on, and ensure access to fisheries by, subsistence, small-scale and artisanal fishers and women fishworkers, as well as indigenous people in developing States, particularly small island developing States; and

(c) the need to ensure that such measures do not result in transferring, directly or indirectly, a disproportionate burden of conservation action onto developing States.

Article 25

Forms of cooperation with developing States

1. States shall cooperate, either directly or through subregional, regional or global organizations:

(a) to enhance the ability of developing States, in particular the least-developed among them and small island developing States, to conserve and manage straddling fish stocks and highly migratory fish stocks and to develop their own fisheries for such stocks;

(b) to assist developing States, in particular the least-developed among them and small island developing States, to enable them to

participate in high seas fisheries for such stocks, including facilitating access to such fisheries subject to articles 5 and 11; and

(c) to facilitate the participation of developing States in subregional and regional fisheries management organizations and arrangements.

2. Cooperation with developing States for the purposes set out in this article shall include the provision of financial assistance, assistance relating to human resources development, technical assistance, transfer of technology, including through joint venture arrangements, and advisory and consultative services.

3. Such assistance shall, inter alia, be directed specifically towards:

(a) improved conservation and management of straddling fish stocks and highly migratory fish stocks through collection, reporting, verification, exchange and analysis of fisheries data and related information;

(b) stock assessment and scientific research; and

(c) monitoring, control, surveillance, compliance and enforcement, including training and capacity-building at the local level, development and funding of national and regional observer programmes and access to technology and equipment.

Article 26

Special assistance in the implementation of this Agreement

1. States shall cooperate to establish special funds to assist developing States in the implementation of this Agreement, including assisting developing States to meet the costs involved in any proceedings for the settlement of disputes to which they may be parties.

2. States and international organizations should assist developing States in establishing new subregional or regional fisheries management organizations or arrangements, or in strengthening existing organizations or arrangements, for the conservation and management of straddling fish stocks and highly migratory fish stocks.

PART VIII

PEACEFUL SETTLEMENT OF DISPUTES

Article 27

Obligation to settle disputes by peaceful means

States have the obligation to settle their disputes by negotiation, inquiry, mediation, conciliation, arbitration, judicial settlement, resort to regional agencies or arrangements, or other peaceful means of their own choice.

Article 28

Prevention of disputes

States shall cooperate in order to prevent disputes. To this end, States shall agree on efficient and expeditious decision-making procedures within subregional and regional fisheries management organizations and arrangements and shall strengthen existing decision-making procedures as necessary.

Article 29

Disputes of a technical nature

Where a dispute concerns a matter of a technical nature, the States concerned may refer the dispute to an ad hoc expert panel established by them. The panel shall confer with the States concerned and shall

endeavour to resolve the dispute expeditiously without recourse to binding procedures for the settlement of disputes.

Article 30

Procedures for the settlement of disputes

1. The provisions relating to the settlement of disputes set out in Part XV of the Convention apply mutatis mutandis to any dispute between States Parties to this Agreement concerning the interpretation or application of this Agreement, whether or not they are also Parties to the Convention.
2. The provisions relating to the settlement of disputes set out in Part XV of the Convention apply mutatis mutandis to any dispute between States Parties to this Agreement concerning the interpretation or application of a subregional, regional or global fisheries agreement relating to straddling fish stocks or highly migratory fish stocks to which they are parties, including any dispute concerning the conservation and management of such stocks, whether or not they are also Parties to the Convention.
3. Any procedure accepted by a State Party to this Agreement and the Convention pursuant to article 287 of the Convention shall apply to the settlement of disputes under this Part, unless that State Party, when signing, ratifying or acceding to this Agreement, or at any time thereafter, has accepted another procedure pursuant to article 287 for the settlement of disputes under this Part.
4. A State Party to this Agreement which is not a Party to the Convention, when signing, ratifying or acceding to this Agreement, or at any time thereafter, shall be free to choose, by means of a written declaration, one or more of the means set out in article 287, paragraph 1, of the Convention for the settlement of disputes under this Part. Article 287 shall apply to such a declaration, as well as to any dispute to which such State is a party which is not covered by a declaration in force. For the purposes of conciliation and arbitration in accordance with Annexes V, VII and VIII to the Convention, such State

shall be entitled to nominate conciliators, arbitrators and experts to be included in the lists referred to in Annex V, article 2, Annex VII, article 2, and Annex VIII, article 2, for the settlement of disputes under this Part.

5. Any court or tribunal to which a dispute has been submitted under this Part shall apply the relevant provisions of the Convention, of this Agreement and of any relevant subregional, regional or global fisheries agreement, as well as generally accepted standards for the conservation and management of living marine resources and other rules of international law not incompatible with the Convention, with a view to ensuring the conservation of the straddling fish stocks and highly migratory fish stocks concerned.

Article 31

Provisional measures

1. Pending the settlement of a dispute in accordance with this Part, the parties to the dispute shall make every effort to enter into provisional arrangements of a practical nature.
2. Without prejudice to article 290 of the Convention, the court or tribunal to which the dispute has been submitted under this Part may prescribe any provisional measures which it considers appropriate under the circumstances to preserve the respective rights of the parties to the dispute or to prevent damage to the stocks in question, as well as in the circumstances referred to in article 7, paragraph 5, and article 16, paragraph 2.
3. A State Party to this Agreement which is not a Party to the Convention may declare that, notwithstanding article 290, paragraph 5, of the Convention, the International Tribunal for the Law of the Sea shall not be entitled to prescribe, modify or revoke provisional measures without the agreement of such State.

Article 32

Limitations on applicability of procedures
for the settlement of disputes

Article 297, paragraph 3, of the Convention applies also to this Agreement.

PART IX

NON-PARTIES TO THIS AGREEMENT

Article 33

Non-parties to this Agreement

1. States Parties shall encourage non-parties to this Agreement to become parties thereto and to adopt laws and regulations consistent with its provisions.
2. States Parties shall take measures consistent with this Agreement and international law to deter the activities of vessels flying the flag of non-parties which undermine the effective implementation of this Agreement.

PART X

GOOD FAITH AND ABUSE OF RIGHTS

Article 34

Good faith and abuse of rights

States Parties shall fulfil in good faith the obligations assumed under this Agreement and shall exercise the rights recognized in this Agreement in a manner which would not constitute an abuse of right.

PART XI

RESPONSIBILITY AND LIABILITY

Article 35

Responsibility and liability

States Parties are liable in accordance with international law for damage or loss attributable to them in regard to this Agreement.

PART XII

REVIEW CONFERENCE

Article 36

Review conference

1. Four years after the date of entry into force of this Agreement, the Secretary-General of the United Nations shall convene a conference with a view to assessing the effectiveness of this Agreement in securing the conservation and management of straddling fish stocks and highly migratory fish stocks. The Secretary-General shall invite to the conference all States Parties and those States and entities which are entitled to become parties to this Agreement as well as those intergovernmental and non-governmental organizations entitled to participate as observers.
2. The conference shall review and assess the adequacy of the provisions of this Agreement and, if necessary, propose means of strengthening the substance and methods of implementation of those provisions in order better to address any continuing problems in the conservation and management of straddling fish stocks and highly migratory fish stocks.

PART XIII

FINAL PROVISIONS

Article 37

Signature

This Agreement shall be open for signature by all States and the other entities referred to in article 1, paragraph 2 (b), and shall remain open for signature at United Nations Headquarters for twelve months from the fourth of December 1995.

Article 38

Ratification

This Agreement is subject to ratification by States and the other entities referred to in article 1, paragraph 2 (b). The instruments of ratification shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

Article 39

Accession

This Agreement shall remain open for accession by States and the other entities referred to in article 1, paragraph 2 (b). The instruments of accession shall be deposited with the Secretary-General of the United Nations.

Article 40

Entry into force

1. This Agreement shall enter into force 30 days after the date of deposit of the thirtieth instrument of ratification or accession.

2. For each State or entity which ratifies the Agreement or accedes thereto after the deposit of the thirtieth instrument of ratification or accession, this Agreement shall enter into force on the thirtieth day following the deposit of its instrument of ratification or accession.

Article 41

Provisional application

1. This Agreement shall be applied provisionally by a State or entity which consents to its provisional application by so notifying the depositary in writing. Such provisional application shall become effective from the date of receipt of the notification.

2. Provisional application by a State or entity shall terminate upon the entry into force of this Agreement for that State or entity or upon notification by that State or entity to the depositary in writing of its intention to terminate provisional application.

Article 42

Reservations and exceptions

No reservations or exceptions may be made to this Agreement.

Article 43

Declarations and statements

Article 42 does not preclude a State or entity, when signing, ratifying or acceding to this Agreement, from making declarations or statements, however phrased or named, with a view, inter alia, to the harmonization of its laws and regulations with the provisions of this Agreement, provided that such declarations or statements do not purport to exclude or to modify the legal effect of the provisions of this Agreement in their application to that State or entity.

Article 44

Relation to other agreements

1. This Agreement shall not alter the rights and obligations of States Parties which arise from other agreements compatible with this Agreement and which do not affect the enjoyment by other States Parties of their rights or the performance of their obligations under this Agreement.
2. Two or more States Parties may conclude agreements modifying or suspending the operation of provisions of this Agreement, applicable solely to the relations between them, provided that such agreements do not relate to a provision derogation from which is incompatible with the effective execution of the object and purpose of this Agreement, and provided further that such agreements shall not affect the application of the basic principles embodied herein, and that the provisions of such agreements do not affect the enjoyment by other States Parties of their rights or the performance of their obligations under this Agreement.
3. States Parties intending to conclude an agreement referred to in paragraph 2 shall notify the other States Parties through the depositary of this Agreement of their intention to conclude the agreement and of the modification or suspension for which it provides.

Article 45

Amendment

1. A State Party may, by written communication addressed to the Secretary-General of the United Nations, propose amendments to this Agreement and request the convening of a conference to consider such proposed amendments. The Secretary-General shall circulate such communication to all States Parties. If, within six months from the date of the circulation of the communication, not less than one half of the States Parties reply favourably to the request, the Secretary-General shall convene the conference.

2. The decision-making procedure applicable at the amendment conference convened pursuant to paragraph 1 shall be the same as that applicable at the United Nations Conference on Straddling Fish Stocks and Highly Migratory Fish Stocks, unless otherwise decided by the conference. The conference should make every effort to reach agreement on any amendments by way of consensus and there should be no voting on them until all efforts at consensus have been exhausted.

3. Once adopted, amendments to this Agreement shall be open for signature at United Nations Headquarters by States Parties for twelve months from the date of adoption, unless otherwise provided in the amendment itself.

4. Articles 38, 39, 47 and 50 apply to all amendments to this Agreement.

5. Amendments to this Agreement shall enter into force for the States Parties ratifying or acceding to them on the thirtieth day following the deposit of instruments of ratification or accession by two thirds of the States Parties. Thereafter, for each State Party ratifying or acceding to an amendment after the deposit of the required number of such instruments, the amendment shall enter into force on the thirtieth day following the deposit of its instrument of ratification or accession.

6. An amendment may provide that a smaller or a larger number of ratifications or accessions shall be required for its entry into force than are required by this article.

7. A State which becomes a Party to this Agreement after the entry into force of amendments in accordance with paragraph 5 shall, failing an expression of a different intention by that State:

(a) be considered as a Party to this Agreement as so amended; and

(b) be considered as a Party to the unamended Agreement in relation to any State Party not bound by the amendment.

Article 46

Denunciation

1. A State Party may, by written notification addressed to the Secretary-General of the United Nations, denounce this Agreement and may indicate its reasons. Failure to indicate reasons shall not affect the validity of the denunciation. The denunciation shall take effect one year after the date of receipt of the notification, unless the notification specifies a later date.

2. The denunciation shall not in any way affect the duty of any State Party to fulfil any obligation embodied in this Agreement to which it would be subject under international law independently of this Agreement.

Article 47

Participation by international organizations

1. In cases where an international organization referred to in Annex IX, article 1, of the Convention does not have competence over all the matters governed by this Agreement, Annex IX to the Convention shall apply mutatis mutandis to participation by such international organization in this Agreement, except that the following provisions of that Annex shall not apply:

- (a) article 2, first sentence; and
- (b) article 3, paragraph 1.

2. In cases where an international organization referred to in Annex IX, article 1, of the Convention has competence over all the matters governed by this Agreement, the following provisions shall apply to participation by such international organization in this Agreement:

- (a) at the time of signature or accession, such international organization shall make a declaration stating:

- (i) that it has competence over all the matters governed by this Agreement;
- (ii) that, for this reason, its member States shall not become States Parties, except in respect of their territories for which the international organization has no responsibility; and
- (iii) that it accepts the rights and obligations of States under this Agreement;

(b) participation of such an international organization shall in no case confer any rights under this Agreement on member States of the international organization;

(c) in the event of a conflict between the obligations of an international organization under this Agreement and its obligations under the agreement establishing the international organization or any acts relating to it, the obligations under this Agreement shall prevail.

Article 48

Annexes

1. The Annexes form an integral part of this Agreement and, unless expressly provided otherwise, a reference to this Agreement or to one of its Parts includes a reference to the Annexes relating thereto.

2. The Annexes may be revised from time to time by States Parties. Such revisions shall be based on scientific and technical considerations. Notwithstanding the provisions of article 45, if a revision to an Annex is adopted by consensus at a meeting of States Parties, it shall be incorporated in this Agreement and shall take effect from the date of its adoption or from such other date as may be specified in the revision. If a revision to an Annex is not adopted by consensus at such a meeting, the amendment procedures set out in article 45 shall apply.

Article 49

Depositary

The Secretary-General of the United Nations shall be the depositary of this Agreement and any amendments or revisions thereto.

Article 50

Authentic texts

The Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish texts of this Agreement are equally authentic.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned Plenipotentiaries, being duly authorized thereto, have signed this Agreement.

OPENED FOR SIGNATURE at New York, this fourth day of December, one thousand nine hundred and ninety-five, in a single original, in the Arabic, Chinese, English, French, Russian and Spanish languages.

ANNEX I

STANDARD REQUIREMENTS FOR THE COLLECTION AND SHARING OF DATA

Article 1

General principles

1. The timely collection, compilation and analysis of data are fundamental to the effective conservation and management of straddling fish stocks and highly migratory fish stocks. To this end, data from fisheries for these stocks on the high seas and those in areas under national jurisdiction are required and should be collected and compiled in such a way as to enable statistically meaningful analysis for the purposes of fishery resource conservation and management. These data include catch and fishing effort statistics and other fishery-related information, such as vessel-related and other data for standardizing fishing effort. Data collected should also include information on non-target and associated or dependent species. All data should be verified to ensure accuracy. Confidentiality of non-aggregated data shall be maintained. The dissemination of such data shall be subject to the terms on which they have been provided.

2. Assistance, including training as well as financial and technical assistance, shall be provided to developing States in order to build capacity in the field of conservation and management of living marine resources. Assistance should focus on enhancing capacity to implement data collection and verification, observer programmes, data analysis and research projects supporting stock assessments. The fullest possible involvement of developing State scientists and managers in conservation and management of straddling fish stocks and highly migratory fish stocks should be promoted.

Article 2

Principles of data collection, compilation and exchange

The following general principles should be considered in defining the parameters for collection, compilation and exchange of data from fishing operations for straddling fish stocks and highly migratory fish stocks:

(a) States should ensure that data are collected from vessels flying their flag on fishing activities according to the operational characteristics of each fishing method (e.g., each individual tow for trawl, each set for long-line and purse-seine, each school fished for pole-and-line and each day fished for troll) and in sufficient detail to facilitate effective stock assessment;

(b) States should ensure that fishery data are verified through an appropriate system;

(c) States should compile fishery-related and other supporting scientific data and provide them in an agreed format and in a timely manner to the relevant subregional or regional fisheries management organization or arrangement where one exists. Otherwise, States should cooperate to exchange data either directly or through such other cooperative mechanisms as may be agreed among them;

(d) States should agree, within the framework of subregional or regional fisheries management organizations or arrangements, or otherwise, on the specification of data and the format in which they are to be provided, in accordance with this Annex and taking into account the nature of the stocks and the fisheries for those stocks in the region. Such organizations or arrangements should request non-members or non-participants to provide data concerning relevant fishing activities by vessels flying their flag;

(e) such organizations or arrangements shall compile data and make them available in a timely manner and in an agreed format to all interested States under the terms and conditions established by the organization or arrangement; and

(f) scientists of the flag State and from the relevant subregional or regional fisheries management organization or arrangement should analyse the data separately or jointly, as appropriate.

Article 3

Basic fishery data

1. States shall collect and make available to the relevant subregional or regional fisheries management organization or arrangement the following types of data in sufficient detail to facilitate effective stock assessment in accordance with agreed procedures:

(a) time series of catch and effort statistics by fishery and fleet;

(b) total catch in number, nominal weight, or both, by species (both target and non-target) as is appropriate to each fishery. [Nominal weight is defined by the Food and Agriculture Organization of the United Nations as the live-weight equivalent of the landings];

(c) discard statistics, including estimates where necessary, reported as number or nominal weight by species, as is appropriate to each fishery;

(d) effort statistics appropriate to each fishing method; and

(e) fishing location, date and time fished and other statistics on fishing operations as appropriate.

2. States shall also collect where appropriate and provide to the relevant subregional or regional fisheries management organization or arrangement information to support stock assessment, including:

(a) composition of the catch according to length, weight and sex;

(b) other biological information supporting stock assessments, such as information on age, growth, recruitment, distribution and stock identity; and

(c) other relevant research, including surveys of abundance, biomass surveys, hydro-acoustic surveys, research on environmental factors affecting stock abundance, and oceanographic and ecological studies.

Article 4

Vessel data and information

1. States should collect the following types of vessel-related data for standardizing fleet composition and vessel fishing power and for converting between different measures of effort in the analysis of catch and effort data:

(a) vessel identification, flag and port of registry;

(b) vessel type;

(c) vessel specifications (e.g., material of construction, date built, registered length, gross registered tonnage, power of main engines, hold capacity and catch storage methods); and

(d) fishing gear description (e.g., types, gear specifications and quantity).

2. The flag State will collect the following information:

(a) navigation and position fixing aids;

(b) communication equipment and international radio call sign; and

(c) crew size.

Article 5

Reporting

A State shall ensure that vessels flying its flag send to its national fisheries administration and, where agreed, to the relevant subregional or regional fisheries management organization or arrangement, logbook data on catch and effort, including data on fishing operations on the high seas, at sufficiently frequent intervals to meet national requirements and regional and international obligations. Such data shall be transmitted, where necessary, by radio, telex, facsimile or satellite transmission or by other means.

Article 6

Data verification

States or, as appropriate, subregional or regional fisheries management organizations or arrangements should establish mechanisms for verifying fishery data, such as:

- (a) position verification through vessel monitoring systems;
- (b) scientific observer programmes to monitor catch, effort, catch composition (target and non-target) and other details of fishing operations;
- (c) vessel trip, landing and transshipment reports; and
- (d) port sampling.

Article 7

Data exchange

1. Data collected by flag States must be shared with other flag States and relevant coastal States through appropriate subregional or regional fisheries management organizations or arrangements. Such organizations

or arrangements shall compile data and make them available in a timely manner and in an agreed format to all interested States under the terms and conditions established by the organization or arrangement, while maintaining confidentiality of non-aggregated data, and should, to the extent feasible, develop database systems which provide efficient access to data.

2. At the global level, collection and dissemination of data should be effected through the Food and Agriculture Organization of the United Nations. Where a subregional or regional fisheries management organization or arrangement does not exist, that organization may also do the same at the subregional or regional level by arrangement with the States concerned.

ANNEX II

GUIDELINES FOR THE APPLICATION OF PRECAUTIONARY REFERENCE POINTS IN CONSERVATION AND MANAGEMENT OF STRADDLING FISH STOCKS AND HIGHLY MIGRATORY FISH STOCKS

1. A precautionary reference point is an estimated value derived through an agreed scientific procedure, which corresponds to the state of the resource and of the fishery, and which can be used as a guide for fisheries management.
2. Two types of precautionary reference points should be used: conservation, or limit, reference points and management, or target, reference points. Limit reference points set boundaries which are intended to constrain harvesting within safe biological limits within which the stocks can produce maximum sustainable yield. Target reference points are intended to meet management objectives.
3. Precautionary reference points should be stock-specific to account, inter alia, for the reproductive capacity, the resilience of each stock and the characteristics of fisheries exploiting the stock, as well as other sources of mortality and major sources of uncertainty.
4. Management strategies shall seek to maintain or restore populations of harvested stocks, and where necessary associated or dependent species, at levels consistent with previously agreed precautionary reference points. Such reference points shall be used to trigger pre-agreed conservation and management action. Management strategies shall include measures which can be implemented when precautionary reference points are approached.
5. Fishery management strategies shall ensure that the risk of exceeding limit reference points is very low. If a stock falls below a limit reference point or is at risk of falling below such a reference point, conservation and management action should be initiated to facilitate stock recovery. Fishery management strategies shall ensure that target reference points are not exceeded on average.

6. When information for determining reference points for a fishery is poor or absent, provisional reference points shall be set. Provisional reference points may be established by analogy to similar and better-known stocks. In such situations, the fishery shall be subject to enhanced monitoring so as to enable revision of provisional reference points as improved information becomes available.

7. The fishing mortality rate which generates maximum sustainable yield should be regarded as a minimum standard for limit reference points. For stocks which are not overfished, fishery management strategies shall ensure that fishing mortality does not exceed that which corresponds to maximum sustainable yield, and that the biomass does not fall below a predefined threshold. For overfished stocks, the biomass which would produce maximum sustainable yield can serve as a rebuilding target.